

VAPON YRITYSVASTUU- RAPORTTI 2016

Turvataan tulevaisuus.

Sisältö

Nostoja vuodelta 2016	1
Toimitusjohtajan katsaus	2
Vapo lyhyesti	4
Megatrendit	6
YRITYSVASTUUN JOHTAMINEN	7
Yritysvastuu Vapossa	8
Tavoitteet vuodelle 2020	10
Sidosryhmäyhteistyö	11
Arvot ja eettiset toimintaohjeet	14
TOIMITAMME LUOTETTAVASTI	15
Toimitus- ja huoltovarmuus	16
Vapo Ventures	21
KUNNIOITAMME YMPÄRISTÖÄMME	23
Ympäristöasioiden hallinta ja organisointi	24
Ympäristövaikutukset lähiympäristöön	26
Energia- ja materiaalitehokkuus	29
VAIKUTAMME PAIKALLISESTI	31
Toimitusketjun vastuullisuus	32
Taloudellinen vastuu	35
ARVOSTAMME OSAAMISTA	39
Henkilöstövastuun johtaminen	40
Osaamisen kehittäminen ja koulutus	44
OLENNAISET VASTUULLISUUDEN TEEMAT	46
GRI	47

GRI eli Global Reporting Initiative

Vapon yritysvastuuraportointi pohjautuu maailman laajimmin käytössä olevaan yritysvastuuraportoinnin GRI-viitekehykseen. Vapo raportoi toimintansa taloudellisista, ympäristöllisistä ja sosiaalisista vaikutuksistaan viitekehyksen G4-version core-laajuutta sekä energia-alan lisäohjeistoa soveltaen.

Vapon yritysvastuuraportointi perustuu vastuullisuuden olennaisuusanalyysille, jonka avulla selvitettiin sekä Vapon sidosryhmien että Vapon näkemyksiä yhtiön toiminnan olennaisimmista yritysvastuun teemoista.

GRI on kansainvälisesti laajimmin käytössä oleva yritysvastuuraportoinnin viitekehys. GRI-raportointi auttaa yhtiöitä mittaamaan ja ymmärtämään yritysvastuun vaikutuksiaan, kommunikoidaan niistä sekä asettamaan tavoitteita ja kehittämään toimintaansa edelleen. GRI-viitekehyksen mukainen raportointi helpottaa ja mahdollistaa myös tiedon vertailtavuutta eri yhtiöiden välillä.

Nostoja vuodelta 2016

Vapo on panostanut viime vuosina merkittävästi turvetuotannon ympäristövaikutusten minimointiin. Merkittävin toimenpide oli rakentaa kaikille tuotannossa oleville turvetuotantoalueille parhaan käyttökelpoisen tekniikan mukaiset vesienkäsittelyjärjestelmät. Tämän lisäksi päästö- ja vesistötarkkailua on tehty entistä enemmän. Toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä on lisätty osana ympäristösitoumuksia. Ympäristövastuu on tätä nykyä kiinteä osa jokapäiväistä toimintaa.

Turvetuotantoalueiden vesienkäsittelyä tehostettu

Lue lisää s. 26

Päästötarkkailua on omaehtoisesti lisätty

Lue lisää s. 28

Päätoimittaja Ahti Martikainen ahti.martikainen@vapo.fi **Toimitussihteeri** Raija Rinttilä **Taloudellinen vastuu** Suvi Kupiainen **Ympäristövastuu** Teija Hartikka ja Katja Oksala **Sosiaalinen vastuu** Jaana Helanen **Työryhmä** Katja Anttonen, Sari Koivu, Juha Koskinen, Teijo Liimatainen, Esa Marttila, Kirsi Pennanen, Pirkko Seitsalo, Mia Suominen ja Teemu Tervo **Ulkoasu** Miltton Oy **Kuvat** Vapo, Nina Kaverinen, Leena Hakulinen, Kuvio, Kentaroo Tryman/Kuvatoimisto Folio, Maskot, Tuomo Väinämö/Kuvatoimisto Folio, Shutterstock **Painos** 10 000 kpl **Painopaikka** Grano Oy, Vantaa **Osoitelähde** Vapo Oy

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Yritysvastuu on Vapon liiketoiminnan keskiössä – vastuullisuudella lunastetaan toimitilupa tulevaisuuteen.

Puhuttaessa Vapo Oy:n yritysvastuusta keskustelua on leimannut voimakkaasti ympäristövastuuseen kuuluvat aiheet. Lähdimme keskusteluun oma-aloitteisesti runsaat viisi vuotta sitten, kun nostimme ympäristövastuun liiketoimintastrategiamme keskiöön. Olen erityisen ylpeä siitä, että olemme yhdessä henkilöstömme kanssa saaneet aikaan merkittävän muutoksen yhtiön vastuullisuudessa. Viime vuosien aikana tehdyt ympäristöinvestoinnit ovat kuuden vuoden kauteni suurin investointierä, jonka arvo on lähes 50 miljoonaa euroa. Me Vapossa uskomme, että vastuullisuudella lunastetaan toimitilupa tulevaisuuteen.

Vapon liiketoiminnan kovassa ytimessä on energia. Käytännössä tämä tarkoittaa paikallisten polttoaineiden tuotantoa energia-asiakkaille ja lämmön, sähkön ja höyryn tuotantoa omissa laitoksissa, omilla polttoaineilla, omille asiakkaille. Meillä on vastuu asiakkaittamme, heidän asiakkaistaan, henkilöstöstämme ja alihankkijoistamme sekä ympäristöstämme. On työmme perusedellytys, että minimoimme teollisen toimintamme aiheuttamat vaikutukset ja toimimme läpinäkyvästi ja luotettavasti. Tämän raportin tarkoitus on kertoa avoimesti siitä, missä olemme ja mihin pyrimme vastuullisuuden eri osa-alueilla.

Vastaamme megatrendeihin ja toimintaympäristön muutoksiin

Vapon ja sen asiakkaiden toimintaan vaikuttavat useat megatrendit, kuten ilmaston lämpeneminen, kaupungistuminen, eettisyysvaatimusten vahvistuminen kaikessa yritystoiminnassa ja huoli henkilöstöstä. Nykyisestä ja tulevaisuudesta.

Yksi merkittävimpiä Vapoon ja sen energia-asiakkaiden liiketoimintaympäristöön viime vuosina vaikuttanut kehityskulku on sähkön hinnan vuosia jatkunut alentuminen. Se on aiheuttanut merkittäviä muutoksia sähköntuotantoon, yhdistettyyn lämmön- ja sähköntuotantoon sekä koko energia-alan tulevaisuuden ennakkointiin.

Vapon vastaukset edellä mainittuihin trendeihin ovat olleet muun muassa siirtyminen entistä enemmän päästötörmien polttoaineiden käyttöön sekä investoinnit energiatehokkuuteen ja henkilöstön osaamiseen. Vapolle turvetuotanto ja turveresurssien jalostaminen ovat ydinliiketoimintaa.

Kannamme vastuuta energiaomavaraisuudesta

Suomen energiaomavaraisuus on valitettavan alhainen. Kotimaiset energiavarat rajoittuvat lähinnä puuhun, turpeeseen ja vesivoimaan, jotka kilpailevat fossiilisten tuontipolttoaineiden ja tuontisähkön kanssa. Vapon tavoite on pitää oma toimintansa niin vastuullisena, läpinäkyvänä ja taloudellisesti kilpailukykyisenä, että pystymme jatkossakin kantamaan vastuunamme Suomen energiaomavaraisuuden parantamisesta. Olemme tässä hyvällä tiellä: jo nyt olemme Etelä-Suomen suurin uusiutuvien polttoaineiden toimittaja energiayhtiöille.

Seuraamme tiiviisti asiakastytyväisyyttämme, ja viimeisessä mittauksessa saimme suurasiaikkailtamme suositeltavuudessa (NPS) hyvän arvosanan eli 36,

mikä oli 12 pistettä korkeampi kuin vuotta aikaisemmin. Tähtäämme korkeammalle, sillä vain tyytyväiset asiakkaat mahdollistavat taloudellisten tavoitteidemme saavuttamisen. Päättäneellä tilikaudella näiden tavoitteiden saavuttaminen ei kaikilta osin onnistunut.

Uudistuminen on osa vastuullisuutta

Uudistuminen on merkittävä osa Vapon vastuullisuutta. Viime vuosina olemme kiihdyttäneet investointeja uusiin liiketoimintoihin. Tarjoamme jo nyt asiakkaillemme ainutlaatuisia, digitaalisia asiantuntijapalveluita, kuten erikoisten kattilalaitosten etäkäyttöä, kulutuksen mittausta ja toiminnan optimointia. Viime vuoden merkittävimmät uudistukset yrityksessämme olivat luonnonvesien käsittelyyn erikoistuneen Vapo Clean Waters Oy:n yhtiöittäminen, Vapo Fibersin eli kuituliiketoiminnan ja teknisten hiilten valmistamiseen keskittyvän Vapo Carbons-hankkeiden julkistaminen. Samalla kun uudistumme, meille on myös tärkeää, että hoidamme muutoksiin liittyvät vaikeat asiat hyvin. Olemme onnistuneet tässä työssä varsin hyvin, ja uskon, että Vapo jatkaa samalla linjalla myös tulevaisuudessa.

Tomi Yli-Kyyny
Toimitusjohtaja
1.4.2011 – 30.4.2017

TOMI YLI-KYINY
TOIMITUSJOHTAJA

Uudistuminen on merkittävä osa Vapon vastuullisuutta. Viime vuosina olemme kiihdyttäneet investointeja uusiin liiketoimintoihin.

VAPO LYHYESTI

Vapo tarjoaa monipuolisia paikallisia energiaratkaisuja, polttoaineita ja palveluita.

Vapo Oy on moderni, Suomessa, Ruotsissa ja Virossa toimiva asiantuntijaorganisaatio, joka tarjoaa asiakkailleen monipuolisia energiaratkaisuja ja paikallisia kiinteitä polttoaineita. Vapo tuottaa myös lämpöä ja sähköä paikallisista polttoaineista. Vapo operoi kahdeksaa voimalaitosta, yli 30 kaukolämpöverkkoa ja noin 150 lämpölaitosta ja tuottaa noin 1,6 terawattituntia energiaa vuodessa. Vuoden 2016 lopussa Vapo-konsernin Suomen yhtiöissä työskenteli 488 henkeä ja koko konsernissa 737 henkeä.

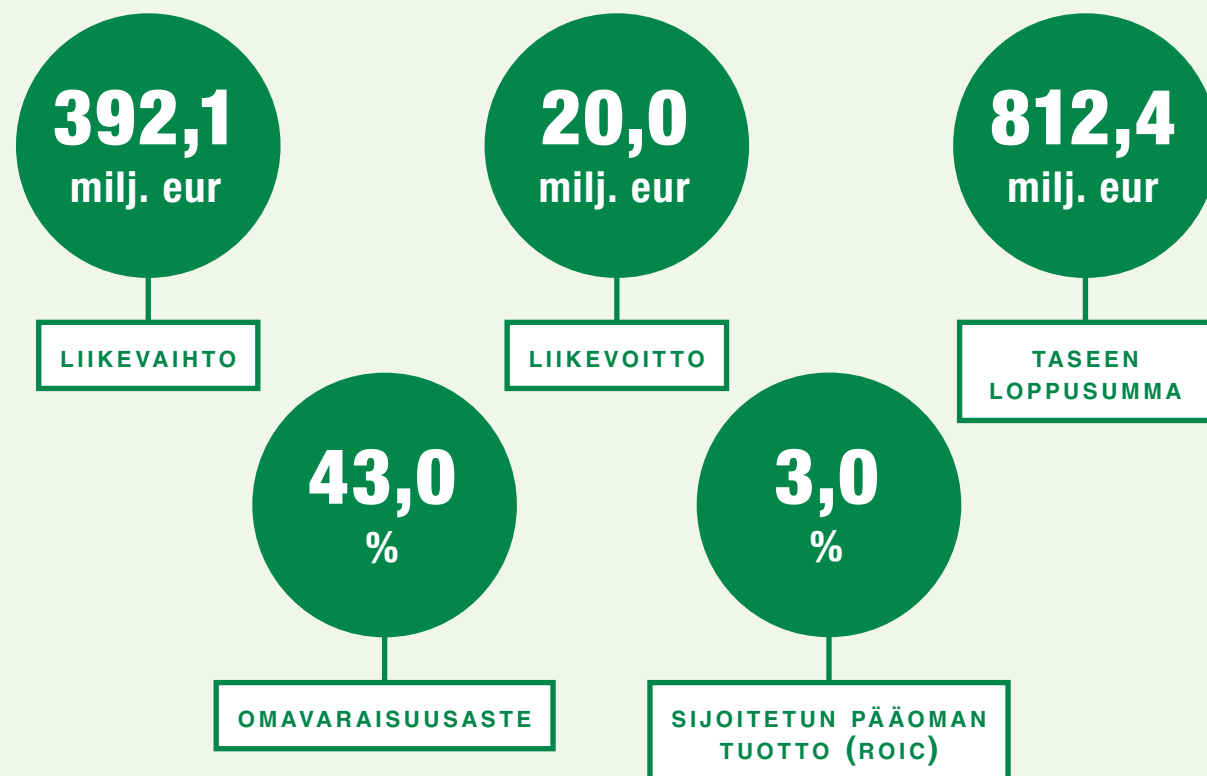
Vapo-konsernin Ventures-liiketoiminta kehittää uusia liiketoimintaratkaisuja omien vahvuuksien pohjalta. Yhtiön uusimmat liiketoiminnot ovat Vapo Fibers ja Vapo Carbons. Vapo Fibers keskittyy turpeesta saatavan turvekuidun hyödyntämiseen uusissa käyttötarkoituksissa. Vapo Carbons tähtää nopealla aikataululla turpeeseen pohjautuvien teknisten hiilten kasvaville kansainvälisille markkinoille.

Vapo-konsernin tuotevalikoimaan kuuluvat myös Kekkilä ja Hasselfors Garden-brändien alla markkinoitavat kasvualus-

tat, puutarhatuotteet ja ympäristöliiketoimintaratkaisut. Vapon tytäryhtiö AS Tootsi Turvas toimii Virossa ja Neova AB Ruotsissa. Vuoden 2016 alussa Vapo myi sahusliiketoimintansa Pohjois-Karjalassa itävaltalaiselle Binderholz-konsernille.

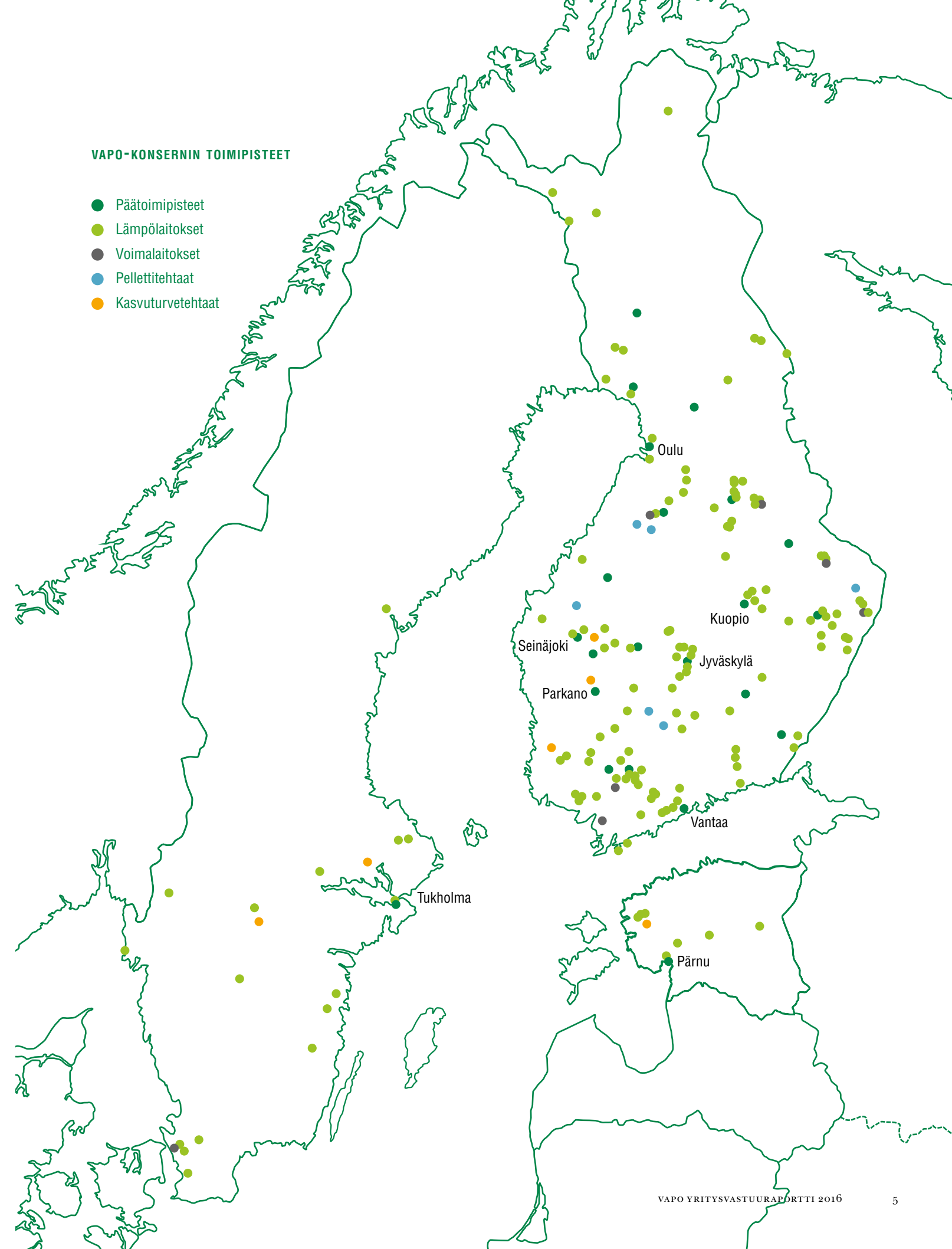
Vapon kotipaikka ja pääkonttori sijaitsevat Jyväskylässä. Markkina-alueellaan, Suomessa, Ruotsissa ja Virossa, Vapo on tärkeä osa paikallista energiainfrastruktuuria. Suomen valtio omistaa emoyhtiö Vapo Oy:n osakkeista 50,1 prosenttia ja Suomen Energiavarat Oy 49,9 prosenttia.

*Vapo-konsernin keskeiset tunnusluvut,
1.5.2016–30.4.2017*

VAPO-KONSERNIN TOIMIPISTEET

- Päätoimipisteet
- Lämpölaitokset
- Voimalaitokset
- Pellettitehtaat
- Kasvuturvetehtaat

MEGATRENDIT OHJAAVAT TOIMINTAAMME

Sähkön tuottajana olemme läsnä sähkön valtakunnallisista kantaverkoista yksittäisiin koteihin asti. Tuottamamme energia lämmittää yksittäisiä koteja kyliä ja kaupunkeja, yrityksiä, tehtaita, lentoasemia ja jäähalleja. Haluamme olla maailman paras osaaaja lähienergian arvoketjussa. Energia-alalla on merkittävä tehtävä tulevaisuuden yhteiskuntien rakentamisessa ja ollaksemme maailman paras osaaaja lähienergian arvoketjussa, meidän on ennakoitava tulevaisuutta kaikissa tämän päivän päätöksissämme.

Vaikka Vapon toiminta on hyvin paikallista, sen toimintaan varsinkin energia-alalla vaikuttavat useat globaalit megatrendit. Tunnistamalla Vapon toimintaan vaikuttavat trendit pystymme paremmin ennakoimaan tulevaisuuden haasteita ja mahdollisuuksia. Se auttaa meitä vastaamaan niihin paremmin.

Kaupungistuminen

Ennusteiden mukaan vuonna 2030 yli 70 prosenttia maailman ihmisistä asuu kaupungeissa. Kaupungistuminen tarkoittaa liikkumisen ja tavaroiden liikuttamistarpeen eli logistiikkakulujen minimointia. Kaupungistumisen myötä energiatehokkaan rakentamisen tärkeys ja paikallisiin, uusiutuviin polttoaineisiin perustuvan energiatuotannon merkitys kasvaa. Kaukolämmitys on ekologinen ja energiatehokas tapa tuottaa lämpöä suurille yhteisöille.

Mitä teemme:

- Energiatehokkuutta lämpö- ja voimalaitoksilla lisätään optimoimalla palamisprosesseja, polttoaineiden käyttöä ja tuotantoa.
- Kehitetään ja tarjotaan energia-asiakille heidän toimintaansa parantavia ratkaisuja. Kasvavissa kaupungeissa tiet ruuhkaantuvat, minkä takia logistiikan hyvä suunnittelu ja polttoaineiden välivarastoinnista huolehtiminen asiakkaiden puolesta varmistavat asiakkaan kaukolämmön toimitusvarmuuden kaikissa olosuhteissa.

- Energiatehokkuuden ja polttoaineoptimoinnin avulla varmistamme kaukolämmön kilpailukykyisen hinnan myös pienissä taajamissa.

Digitalisaatio

Kuluttajaliiketoiminnassa digitalisaation hyödyntäminen on elinehto, mutta teollisen mittakaavan toiminnassa se on valtava mahdollisuus. Esimerkiksi kaupankäynnin siirtyminen verkkoon ja esineiden internet mahdollistavat valtavat kannattavuusloikat. Yritysten ja työntekijöiden toiminta tehostuu eivätkä työn tekeminen, asiantuntemus tai palveluiden tarjoaminen ole enää paikkaan sidottuja.

Mitä teemme:

- Parempi palvelu verkossa. Lisäämme kuluttaja- ja pienyritysassiakkaiden palvelua perinteisten kanavien lisäksi verkossa. Kuluvan vuoden aikana uusittu Vapon verkkokauppa on markkinansa ediskeysellisimpiä.
- Datan hyödyntäminen. Kaukolämpöasiakkaille on toteutettu dataa hyödyntävä portaali, josta asiakas saa selkeän kokonaiskuvan omasta lämmönkäytöstään ja -tarpeestaan.
- Paikkaan sitoutumattomuus. Tarjoamme energia-asiakkaillemme käytöpalvelua, jossa korkeakoulutetut ja erikoistuneet operaattorimme voivat ohjata ja optimoida asiakkaidemme voimalaitoksia keskitetysti Vantaalta, jolloin paikallista miehitystä ei tarvita. Yksittäisen voimalaitoksen optimoinnin kehittämisessä voimme hyödyntää myös kymmeneltä muulta laitokselta kerättyä dataa.

Ilmastomuutos

Ilmastomuutos vaikuttaa meidän, meidän asiakkaidemme ja heidän asiakkaidensa toimintaan. Ilmastomuutoksen torjuminen edellyttää energiatehokkuuden kasvattamista, parhaimpien käytäntöjen käyttöönottoa ja määrätietoista siirtymistä kohti kestäviä energiaratkaisuja.

Mitä teemme:

- Kehitämme uusia ratkaisuja ilmast- ja ympäristötoimintamme edistämiseksi. Nämä ratkaisut tarjoavat myös mahdollisuuksia tulevaisuuden liiketoimintaan, esimerkiksi kiertotalouden, vesienpuhdistuksen ja digitalisoinnin puolella.
- Energiatehokkuusinvestoinnit, laitosten optimointi ja uusiutuvan energian käyttö ilmastomuutoksen hillinnässä ovat avainasemassa.
- Huolehdimme tuotantoalueiden nopeasta siirrosta seuraavaan maankäyttömuotoon, jolloin hiilen sitoutuminen muun muassa kasvaviin metsiin alkaa välittömästi.

Vastuullisuus

Vastuullinen yritys pystyy tasapainotamaan toimintansa siten, että sen taloudellinen vastuu, sosiaalinen vastuu ja ympäristövastuu ovat tasapainossa. Vastuullisuutta on ympäristövaikutusten minimointi ja vastuullisuutta on huolehtia henkilöstön hyvinvoinnista ja alueellisen verojalanjäljen kasvattamisesta.

Mitä teemme:

- Huolehdimme omista ympäristövastuulupauksiemme toteutumisesta. Vapon eettiset ohjeet ovat tiukat. Niissä otetaan huomioon toiminnan vaikutukset ympäristöön. Pidämme huolen siitä, että ne toteutuvat niin omassa toiminnassamme, kuin myös alihankkijoiden työssä.
- Kehitämme yhdessä asiakkaidemme kanssa uusia kiertotalous- ja ympäristöratkaisuja. Esimerkiksi tuhkanoutopalvelussa kierrätämme asiakkaamme voimalaitoksen tuhkat jatkokäyttöön.
- Edistämme paikallista työllisyyttä ja energiantuotantoa. Kotimaisen energian hinnasta työn osuus on yli 50 prosenttia ja paikallisessa tuotannossa tämä kaikki raha jää elvyttämään paikallisia talouksia.

YRITYSVASTUUN JOHTAMINEN

Vapon yritysvastuun lähtökohtia ovat luotettavuus, läpinäkyvyys ja tasapainoisuus

YRITYSVASTUU VAPOSSA

Vapon yritysvastuu kytkeytyy jokapäiväiseen tekemiseen ja toimintaan.

Vastuullisuuden organisointi

Yritysvastuusta ja vastuullisuuden toteutumisesta vastaa Vapo Oy:ssä toimitusjohtaja. Käytännön toimenpiteet kuuluvat liiketoimintajohdon vastuulle.

Taloudellisen vastuun raportoinnista ja raportoitavien alueiden ja kokonaisuuskehittämisestä vastaa talousjohtaja, ympäristövastuuseen liittyvistä kokonaisuuksista ympäristöjohtaja ja henkilöstöön ja sosiaaliseen vastuuseen liittyvästä kokonaisuudesta henkilöstöjohtaja. Raportin suunnittelusta, kokoamisesta ja työstämisestä vastaa

viestinnästä ja yhteiskuntasuhteista vastaava johtaja. Vapon hallitus ja tarkastusvaliokunta tarkastavat ja hyväksyvät vuosittaisen yritysvastuuraportin.

Yhtiön vastuullisuuspolitiikka ja toiminta sekä yritysvastuuraportti sekä suomeksi että englanniksi on julkistettu yhtiön verkkosivuilla.

Olennot vastuullisuusteemat

Ympäristövastuu koetaan sidosryhmien keskuudessa tehtyjen olennaisuusanalyysien (2010, 2013, 2015) mukaan Vapon keskeisimmäksi raportointialueeksi yritysvastuussa. Tuoreimman

olennaisuusanalyysin toteutti Miltton Oy vuonna 2015 Vapon toimeksiannosta haastatteleamalla keskeisiä sidosryhmiä ja omaa henkilöstöä. Haastatteluissa kartoitettiin sidosryhmien näkemyksiä olennaisista yritysvastuun näkökulmista. Olennaisuusarvio noudatti Global Reportin Initiativen G4:n prosessia. Potentiaaliset ja olennaiset teemat kerättiin GRI-ohjeistuksesta, Vapon oman liiketoiminnan pohjalta sekä muiden relevanttien toimijoiden julkaisuista. Haastattelujen jälkeen koottiin raportti, jossa esiteltiin toimialan vastuullisuustyötä ja sidosryhmien

näkemyksiä Vapon yritysvastuun olennaisimmista asioista. Tämän jälkeen Vapon johto arvioi olennaisimpia vastuullisuusteemoja ja vahvisti matriisin tulokset liiketoiminnan näkökulmasta joulukuussa 2015.

Olennaisuusarvion perusteella sidosryhmät olivat tyytyväisiä Vapon vastuullisuustyön nykytilaan. Erityisesti Vapon ympäristö- ja vesistöosaamista kiiteltiin. Aikaisempaa tärkeämpään rooliin nousi henkilöstövastuu. Sidosryhmät kokivat, että osaavalla henkilöstöllä on keskeinen rooli Vapon tulevaisuuden ja uusiutumisen kannalta. Vapolta toivottiin myös jatkoa aktiiviselle läsnäololle paikallistasolla ympäri Suomen.

Ympäristövastuu koetaan sidosryhmien keskuudessa olennaisimmaksi alueeksi.

Aurinkoenergia korvaa aggregaattisähköä Parkanon Hirvinevan pintavalutuskentällä ja Haitikeitaan kosteikolla.

Vapon olennaisuusmatriisi

Toimitamme luotettavasti

1. Taloudellinen kannattavuus
2. Toimitus- ja huoltovarmuus
3. Uudet innovaatiot ja uusi liiketoiminta
11. Polttoaineen kotimaisuus

Kunnioitamme ympäristöämme

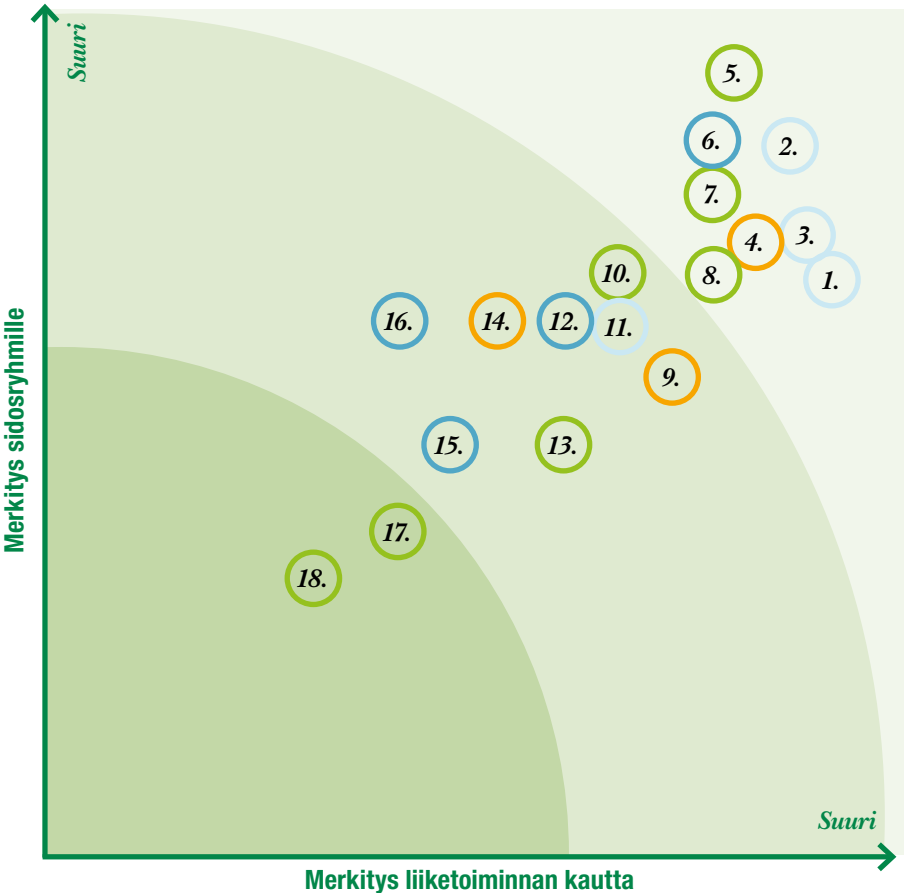
5. Ympäristövaikutukset lähiympäristöön
7. Ilmastovaikutukset
8. Energiatehokkuus
10. Vesiasiat
13. Materiaalitehokkuus
17. Ympäristötietoisuuden lisääminen
18. Jätteet

Vaikutamme paikallisesti

6. Toimitusketjun vastuullisuus
12. Paikalliset vaikutukset
15. Lupien ja määräysten mukaisuus
16. Työllistäminen

Arvostamme osaamista

4. Osaamisen kehittäminen ja koulutus
9. Työhyvinvointi, työterveys- ja turvallisuus
14. Tasa-arvo ja monimuotoisuus

Vapon vastuullisuusteemat

Toimitamme luotettavasti

- Taloudellinen kannattavuus
- Toimitus- ja huoltovarmuus
- Uudet innovaatiot ja uusi liiketoiminta
- Polttoaineen kotimaisuus

Kunnioitamme ympäristöämme

- Ympäristövaikutukset lähiympäristöön
- Päästöt ilmaan
- Energiatehokkuus
- Vesiasiat
- Materiaalitehokkuus
- Ympäristötietoisuuden lisääminen
- Jätteet

Vaikutamme paikallisesti

- Toimitusketjun vastuullisuus
- Paikalliset vaikutukset
- Lupien ja määräysten mukaisuus
- Työllistäminen

Arvostamme osaamista

- Osaamisen kehittäminen ja valmennus
- Työhyvinvointi, -terveys ja -turvallisuus
- Tasa-arvo ja monimuotoisuus

TAVOITTEET VUODELLE 2020

Toimitamme luotettavasti

Voima- ja lämpölaitosten
hyötysuhde 87,0 %

TAVOITE 2020:

87,0 %

Liikevaihdolla painotettu
Net Promoter Score (NPS) 42

TAVOITE 2020:

47

Kunnioitamme ympäristöämme

Turvetuotannon aumamuovien
hyötykäyttö 100 %

TAVOITE 2020:

100 %

Voima- ja lämpölaitosten kaatopaikalle
toimitettavan tuhkan määrä 24,6 %

TAVOITE 2020:

13 %

Vaikutamme paikallisesti

Omavaraisuusaste
43 %

TAVOITE 2020:

>40 %

Nettovelka/Käyttökate
4,7 %

TAVOITE 2020:

<3,5 %

Arvostamme osaamista

Henkilöstön kokemus uusien
asioiden oppimisesta 3,81

TAVOITE 2020:

YLI 4

Työturvallisuushavainnot/henkilö
5,5

TAVOITE 2020:

10

AVOIMUUS LISÄÄ VUOROPUHELUA

Vapo pyrkii avoimeen kanssakäymiseen kaikkien sidosryhmiensä kanssa.

Vapon toiminnalla on vaikutuksia moniin eri sidosryhmiin. Vapolle tärkeimpiä sidosryhmiä ovat asiakkaat, omistajat, suovuokraajat ja maanomistajat sekä Vapon henkilöstö ja yrittäjät. Sidosryhmien odotuksia ja niihin vastaamista on kuvattu tarkemmin oheisessa taulukossa.

Vuoropuhelu, palaute ja hyvä yhteistyö ovat keskeisiä keinoja lisätä sidosryhmien ja Vapon yhteisymmärrystä. Sidosryhmiiltä saatu palaute ohjaa osaltaan tuotteiden ja palveluiden kehitystyötä sekä yrityksen toimintatapoja. Lisäksi Vapo arvioi ja seuraa julkista keskustelua.

Sidosryhmäyhteistyöhön panostetaan

Vuoden 2016 aikana Vapon edustajat tapasivat 27 kunnan päättäjillä ja vikamiehiä. Kaikille turvetuotannosta ja tuotannon ympäristöasioista kiinnostuneille Vapo järjesti ympäri Suomen kahdeksan avointa vierailupäivää turvetuotantoalueillaan. Myös lämpö- ja voimalaitoksille tehtiin vierailuja.

Vapon verkkosivujen Suomme Netissä -palvelu on kaikkien käytettävissä. Palvelussa on mahdollisuus tarkastella turvetuotantoalueiden sijaintia, vesienkäsittelymenetelmiä, maankäyttömuotoja, kuormitustietoja sekä vesistö- ja päästötarkkailupisteiden sijaintia. Myös kaikkien Vapon turvetuotantoalueiden vastuuhenkilöt yhteystietoineen löytyvät verkkosivuilta.

Some sekä asiakas- ja sidosryhmälehti Polte

Vapo käy aktiivista vuoropuhelua eri sidosryhmien kanssa yhä enemmän myös sosiaalisessa mediassa. Myös Vapon verkkosivuilla ja Uudessa Suomessa julkaistavan blogin kommentointimahdollisuus lisää avointa vuorovaikutusta. Blogin luetuimmilla julkaisuilla oli yli 10 000 lukijaa, ja ne keräävät kymmeniä kommentteja.

Vapo kertoo toiminnastaan, toimintaympäristöstään ja toimialastaan asiakas- ja sidosryhmälehdessään, Poltteessa, joka ilmestyy 4 kertaa vuodessa ja myös verkossa osoitteessa www.polttelehti.fi.

Koululaiset ja opiskelijat

Vapon turvetuotantoalueilla eri puolilla Suomea vieraili syksyn 2016 aikana noin 1 350 koululaista opettajineen. Vapon asiantuntijoita vieraili oppilaitoksissa kertomassa paikallisen energian tuotannosta. Vierailut ovat osa Energiateollisuuden järjestämää Energiaa Suomessa -koululaisyhteistyötä. Vierailut jatkuvat keväällä 2017.

Vapo tarjoaa kesätöitä ja mahdollisuuksia lopputyön tekoon erityisesti ympäristö- ja metsäalan opiskelijoille. Kausityöntekijöistä suurin osa tekee tuotantoalueiden ympäristötarkastuksia. Vuonna 2016 kausityöntekijöitä oli Vapossa 69 henkilöä.

Vapo osallistui SPR:n nälkäpäiväkeräykseen lahjoittamalla verkkosivujensa etusivun Punaisen Ristin käyttöön 15.–17.9.2016.

Vapo tuki vuonna 2016 kulttuuri- ja urheilutoimintaa 47 000 eurolla. Yhteistyökumppaneiltaan Vapo edellyttää vastuullista toimintaa. Vapo ei tue poliittisia puolueita

Vapon jäsenyydet 2016

Vapo toimii yhteistyössä toimialojansa koskevien etujärjestöjen kanssa, joita ovat muun muassa:

- Bioenergia ry
- Metsäteollisuus ry
- Energiateollisuus ry

- Elinkeinoelämän keskusliitto
- EU-tasolla toimivat EPE (Energy Peat Europe) ja AEBIOM (European Biomass Association) sekä Growing Media Europe

Vapo on jäsen myös seuraavissa organisaatioissa:

- kansainvälinen tieteellis-tekninen IPS (International Peat Society) ja sen kansallinen yhdistys Suoseura ry
- Tuhansien järvien uusyrityskeskus
- Hiilineutraalit kunnat (HINKU) –foorumi
- Suomen Laatu yhdistys
- Kekkilä on kannattajajäsenenä turvepohjaisten kasvualustojen sertifiointiin tähtäävässä RPP-järjestössä (Foundation Responsibly Produced Peat).

Vapolla on edustaja myös useissa viranomaisten työryhmissä tai sidosryhmien toimielimissä, kuten:

- ympäristöministeriön asettama Turvetuotannon ympäristön- ja luonnonsuojelun kansallisen koordinaation yhteistyöryhmä
- ELY-keskusten alueelliset vesienhoidon yhteistyöryhmät
- Huoltovarmuuskusken Energiahuoltosektori ja kotimaisten polttoaineiden jaosto

Tapasimme vuoden aikana päättäjiä ja virkamiehiä 27 kunnasta.

Sidosryhmätyö raportointikaudella

Keskeiset sidosryhmät	Yhteydenpitokanavat	Sidosryhmien odotukset	Esimerkkejä odotuksiin vastaamisesta
Asiakkaat	Tapaamiset, puhelut, sähköposti, asiakas- ja sidosryhmälehti, tapahtumat, asiakastyytyväisyystutkimus, www-sivut, digitaaliset palvelukanavat, asiakasseminaari	Laadukkaita, kilpailukykyisiä ja vastuullisesti tuotettuja polttoaineita, energiaa ja palveluita	Vuosittainen asiakastyytyväisyystutkimus, asiakkaat vuosikertomuksessa ja yritysvastuuraportissa, mobiiliportaali kaukolämpöasiakkaille, kuluttaja-asiakaiden verkkokauppa
Omistajat	Yhtiökokous, hallituksen ja hallinto-neuvoston kokoukset, vuosittainen omistajaseminaari, toimitusjohtajan ja talousjohtajan säännölliset tapaamiset omistajien edustajien kanssa, www-sivut, vuosikertomus, yritysvastuuraportti	Vakaa osingonmaksukyky, omistaja-arvon nousu, toiminnan vastuullisuuden varmistaminen	Vuosittainen omistajaseminaari ja vastuullisuussitoumusten raportointi hallituksen kokouksissa
Suonvuokraajat ja maanomistajat	Asiakas- ja sidosryhmälehti, vuosikertomus, asiakaskirjeet, henkilökohtainen yhteydenpito, www-sivut	Tietoa yhtiön strategiasta ja toimintapolitiikoista, varmistaa toiminnan vastuullisuus sekä tulevaisuuden tuotto-odotukset	Vapon toimittama asiakas- ja sidosryhmälehti, tiedottaminen verkkosivujen kautta
Tieteentekijät, tutkijat, tutkimuslaitokset	Julkaisut, tapaamiset, yhteiset projektit, www-sivut	Molempia osapuolia hyödyttävä yhteistyö, uusien tutkimushankkeiden perustaminen ja hyödyntäminen liiketoiminnassa ja tiedeyhteisöissä	Clean Watersin ja Luonnonvarakeskuksen (LUKE) yhteistyö (Päästösäästö-hanke ja Nisulan hulevesikosteikon kasvillisuus), Stormfilter-hanke (Clean Waters, VTT, Helsingin yliopisto ja Aalto-yliopisto), Innoturve-projekti (Vapo Fibers ja Oulun yliopisto), Vapo Fibersin ja ammattikorkeakoulujen tuotekehitysyhteistyö
Oppilaitokset ja opiskelijat	Koululaisvierailut, Yrityskylä-yhteistyö, Energiaa Suomessa -koululaisprojekti, kummiluokat, www-sivut	Tiedonsaanti turvetuotannosta ja muusta yhtiön toiminnasta	Noin 1 350 koululaista opettajineen vieraili turvetuotantoalueilla
Kansalaisjärjestöt	Vuosittainen sidosryhmäseminaari, turvetuotantoalueiden avoimien ovien päivät, www-sivut	Ajantasaisen tiedon jakaminen yhtiön ympäristövastuustrategiasta ja avoin keskustelu kansalaisjärjestöjen kanssa	Sidosryhmäseminaari huhtikuussa 2016, Rastunsuon lintujärven myynti Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirille, lintukosteikkopäivä Janakkalan Röhynsuolla kesäkuussa 2016
Henkilöstö	Kokoukset Skypellä tai kasvokkain, päivittäinen viestintä, Yammer, Intra, ryhmätyötilat, www-sivut, henkilöstötutkimus, tavoite- ja kehityskeskustelut	Osallistuminen yhteisiin asioihin, tiedonkulku, yhteisistä asioista päättäminen, tulevaisuuden suunnittelu	Henkilöstölehti Vapolainen, päivän kestävä Vapo Studio -tilaisuus henkilöstölle strategian jalkauttamisesta ja tavoitteista, etänä seurattavat tilaisuudet, työturvallisuus ja -havaintojen liittäminen henkilökohtaisiin tavoitteisiin
HR:n kumppanit ja ulkopuoliset sidosryhmät	Sovitut fororunit, www-sivut	Vapon liiketoiminnan ymmärrys ja tavoitteiden tunteminen, yhteistyömallit	Uudelleensijoittumisvalmennus, omaan ilmoitukseen perustuva sairauspoissaolokäytäntö, työterveyslääkäri-chat, sähköiset lomakkeet sekä kohdennettu ajanvarausportaali
Oppimisen fororunit	Seminaarit, sisäiset koulutustilaisuudet ja verkkoympäristö	Osaamisen jakaminen	Jatkettu Matkalla maailman parhaaksi -valmennusohjelmaa, huhtikuuhun 2017 mennessä valmennuksia on järjestetty 70 (530 tuntia, 1 318 osallistujaa)
Tavarantoimittajat ja palveluntarjoajat, urakoitsijat	Bioenergia-alan tapahtumat ja seminaarit, yrittäjien koulutus- ja palautetilaisuudet, yhteiset kehityshankkeet tavarantoimittajien kanssa	Kilpailukykyisen ja kannattavan toimintaympäristön kehittäminen bioenergian toimitusketjuissa, yrittäjien liiketoiminta- ja investointimahdollisuuksien luominen, yhteistyösuhteet	Yrittäjien koulutus- ja tuotannon palautetilaisuuksia keväällä ja syksyllä viisi, alueelliset toimitusyrittäjäpäivät
Poliittiset päättäjät	Tapaamiset kansanedustajien, avustajien ja eduskuntaryhmien kanssa, yhteydenpito puolueiden taustavaikuttajiin ja virkamiehiin, kuntapäättäjille järjestettävät tapaamiset ja tuotantopaikkavierailut, vuosittainen seminaari kansanedustajille, asiakas- ja sidosryhmälehti, www-sivut	Ajankohtaisen tiedon saaminen yrityksen liiketoimintastrategiasta ja ympäristövastuuhankkeiden etenemisestä	Sidosryhmäseminaari huhtikuussa 2016, tavattu kymmeniä poliittisia päättäjiä, kuntavierailuja 27 kunnassa
Kansalaiset, media, viranomaiset, työmarkkinajärjestöt	Yhteistyöpäivät ja tapaamiset, yhteiset projektit, www-sivut	Tiedon vaihto, pelisääntöjen ja luottamuksen rakentaminen	Avoimet ovet -tilaisuudet, joihin kutsutaan paikallisia tutustumaan tuotantoon ja keskustelemaan yrityksen edustajien kanssa

TUOTANTOALUEESTA LUONNONSUOJELUALUEEKSI

Entinen turvesuo jatka elämäänsä suosittuna lintujärvenä. Vuonna 2017 Rastunsuosta tuli luonnonsuojelualue.

Pohjois-Savossa sijaitseva Rastunsuo poistui Vapon turvetuotannosta vuonna 1993. Seuraavan talven aikana alueen ojat tukittiin, ja vedennousun seurauksena Rastunsuolle muodostui monipuolinen lintujärvi ympäröivine kosteikkoineen. Alueen kokonaispinta-ala on 26 hehtaaria, josta lintujärven osuus on 15 hehtaaria. Rastunsuon lintujärven alue on erittäin suosittu luontoharrastajien keskuudessa. Luontoon ja linnustoon tutustumista helpottaa järveä kiertävä reilun kilometrin mittainen luontopolku, kaksi lintutornia ja laavu. Torneista näkyy monimuotoiselle lintujärvelle, jossa on heinäisiä ja pensaikoisia saaria sekä kiviä. Helmikuussa 2016 Rastunsuon lintujärvi siirtyi Vapolta Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirin omistukseen.

Luonnonsuojelupiirin hallitus nimesi lintujärven hoitokunnan puheenjohtajaksi Keski-Suomen ympäristökeskuksen johtajan virasta eläkkeelle jääneen, nykyisin rautalampilaisen **Risto Palokankaan**. Palokangas on innokas lintumies ja sitoutunut Rastunsuon lintujärven ystävä. ”Alueen linnusto ja kasvisto on erittäin runsas. Alueella on havaittu yhteensä noin 150 eri lintulajia. Eniten lintulajeja alueella näkee kevään ja syksyn muuttoaikoina, jolloin se toimii vesilintujen ja kahlaajien levähdyspaikana, mutta myös kesäaikaan alueella pesii runsaasti eri lajeja”, Palokangas kertoo. Kosteikon jatko lintujärvenä on luonnosuojelupiirille tärkeää.

”Syksyllä 2016 alueella raivattiin talkoovoimin lintutorneilta paremmat näkymät järvelle. Järven rantametsiin ja rannoille asennettiin noin 50 uutta linnunpönttöä pikkulinnuille ja telkille. Luontopolun opastaulut on päivitetty ja lintutornin edustalle rantaan on talven aikana rakennettu myös keinolietteikkö kahlaajalinnuille”, Palokangas kertoo. Lintujärven tulevaisuus näyttää lupaavalta. Suomen itsenäisyyden 100, juhlavuoden kunniaksi Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri päätti suojella Rastunsuon lintujärven 2017. Vapo on sitoutunut siihen, että yhtiön omistamat, turvetuotannosta poistuvat alueet ovat seuraavassa maankäytössä viimeistään kahden vuoden kuluessa tuotannon päättymisestä.

CASE ENNAKOIVAA VUOROVAIKUTUSTA SIDOSRYHMIEN KANSSA

Lounaan asiakasalueella päätettiin vuoden 2016 aikana uudesta käytännöstä järjestää yleisötilaisuus turvetuotantoalueen lupahakemuksen kuulemisvaiheen aikana. Tilaisuuksia on järjestetty pääasiassa uutta tuotantopinta-alaa sisältävien hankkeiden kohdalla tai mikäli turvetuotanto alueella on herättänyt paikallista keskustelua. Vuoden 2016 aikana tilaisuuksia järjestettiin kolme kappaletta ja jo vuoden 2017 huhtikuun loppuun mennessä tilaisuuksia oli pidetty kolme lisää. Tilaisuudet ovat osa ympäristöstrategian mukaista avointa vuorovaikutusta sidosryhmien kanssa sekä paikallisen yhteistyön vahvistamista. Vapo on järjestänyt vuosittain myös useita avointen ovien -tilaisuuksia tuotantoalueilla. Ensimmäinen info-tilaisuus järjestettiin

kesällä 2016 ja se koski Kihniön Talasnevan ympäristölupahakemusta. Hanke oli herättänyt huolta paikallisten asukkaiden keskuudessa. Osallistujia tilaisuudessa oli lähes 30 ja vierailun kuluessa oli mahdollista tutustua myös tuotantoalueeseen. Talasnevan tilaisuus osoitti, että uusien lupahankkeiden sisällöstä on tarpeellista tiedottaa paikallisia sidosryhmiä jo hyvissä ajoin hakemuksen kuulutusvaiheessa. Tilaisuus osoittautui parhaaksi mahdolliseksi tavaksi kertoa sidosryhmille lupahakemusmateriaalin sisällöstä, vastuullisesta turvetuotannosta ja vesienkäittelystä. Osallistujilla on myös mahdollisuus kysyä mieltä askarruttavista asioista. Vapo puolestaan saa tilaisuuksissa arvokasta tietoa siitä, miten paikalliset

sidosryhmät suhtautuvat hankkeeseen ja mitä asioita vaikutusalueella asuvat ihmiset kokevat hankkeen kannalta haasteelliseksi. Tarvittaessa sidosryhmille järjestetään uusia infotilaisuuksia tai vierailu tuotantoalueelle. ”Tilaisuuksien myötä haluamme osoittaa ja kertoa, että kaikki tieto on avointa ja olemme ympäristövastuullinen toimija. Tilaisuudet ovat hyvä keino tutustua paikallisiin sidosryhmiin ja viestiä, että olemme aina sidosryhmien tavoitettavissa ja seisomme sanojemme takana. Haluamme tuoda vapolaiset tutuiksi paikallisille ihmisille. Kasvotusten tapahtuva kohtaaminen madaltaa kynnystä olla meihin yhteydessä mieltä askarruttavissa asioissa”, kertoo ympäristöasiantuntija **Leena Imppu**.

ARVOT JA EETTISET TOIMINTAOHJEET

Vapon liiketoimintaa ohjaavat arvot ja eettiset ohjeet, joiden pohjalta yhtiö palvelee asiakkaiden tarpeita ja kannustaa henkilöstöä tukemaan yhtiön uudistumista.

Yhtiön strategian perustana on vastuullinen toiminta ja vuosikymmenten aikana kerätty ammattitaito lähienergian tuotamisessa. Arvoissa ja eettisissä toimintaohjeissa on määritelty tarkasti, mitä yhtiö edellyttää omalta henkilöstöltään ja alihankkijoiltaan, ja mihin se sitoutuu toimittaessaan tuotteita ja palveluita asiakkailleen.

Vapon arvot ovat vastuullisuus, tulostulokä ja uusiutuminen

Vastuullisuus on Vapon liiketoiminnan olemassaolon edellytys. Kaiken yhtiön toiminnan on oltava läpinäkyvää ja julkisesti hyväksyttävää. Jokaisen vapolaisen on kannettava vastuu työstään.

Tulostulokä ei liity ainoastaan taloudellisiin tavoitteisiin vaan antaa yhtiölle sitkeyttä viedä vaikeatkin asiat päätökseen, kun ne ovat pitkällä tähtäimellä liiketoiminnan ja asiakkaiden edun mukaisia.

Uusiutuminen on välttämätöntä. Maaailma muuttuu, ja vain muutokseen sopeutuminen takaa Vapon tulevaisuuden. Yhtiön on otettava herkästi huomioon heikotkin signaalit siitä, miten asiakkaat toivovat Vapon toiminnan kehittyvän.

Eettiset toimintaohjeet ovat luettavissa Vapon verkkosivuilla www.vapo.com/vastuullisuus/tapamme-toimia/eettiset-toimintaohjeet. Vapon tiukka ja kattava toimintaohje sopii yhtiön vaatimimpienkin asiakkaiden sopimusliitteeksi. Vastuullisen toiminnan vaatimukset kattavat sekä Vapon oman henkilöstön että yhtiön koko tuotantoketjun alihankkijoista asiakastoimituksiin saakka.

Vapon eettiset toimintaohjeet kattavat yhtiön omat ja sen alihankkijoiltaan edellyttämät toimintamallit seuraavissa asiakokonaisuuksissa:

- Ihmisoikeudet
- Työntekijän perusoikeudet
- Palkat ja työajat

YLI 99 PROSENTTIA

vapolaisista on suorittanut eettisten toimintaohjeiden verkkokurssin ja loppukokeen.

- Terveys ja työturvallisuus
- Ympäristövaikutukset
- Vastuullinen liiketoiminta
- Johtamisjärjestelmä

Eettiset toimintaohjeet ovat pysyvä osa prosessejamme, henkilöstövalmennuksia ja uusien työntekijöiden perehdytystä. Henkilöstö tutustuu yhtiön toimintaperiaatteisiin verkkovalmennuksen avulla. Valmennuksissa tehdään selväksi, että eettiset toimintaohjeet eivät ole suositus vaan ehdoton ja sitova toimintamalli.

Vapolaisista yli 99 prosenttia oli suorittanut eettisten toimintaohjeiden verkkokurssin ja loppukokeen 2.5.2016 mennessä. Henkilöstön lisäksi Vapo valmentaa myös alihankkijansa eettisen toimintaohjeen vaatimuksiin yrittäjäkoulutuksissa ja verkkokoulutusohjelmalla.

Eettisten toimintaohjeiden saattamiseksi osaksi päivittäistä työtä yhtiön sisäisestä verkosta löytyy myös tiedonantokanava (whistle blowing channel), jonka avulla kuka tahansa vapolainen voi nimettömästi raportoida eettisten

toimintaohjeiden vastaisesta käyttäytymisestä. Vuoden 2016 aikana kanavan kautta tuli käsiteltäväksi kolme nimeä ilmoitusta, joiden johdosta tehtiin korjaavia toimia.

Eettisten toimintaohjeiden toteutumista seurataan yhtiön laatu- ja järjestelmän ulkoisissa ja sisäisissä auditoinneissa. Eettisen toiminnan varmistaminen on myös sisäisen tarkastuksen painopistealue.

Vastuullisuus on Vapon liiketoiminnan olemassaolon edellytys.

TOIMITAMME LUOTETTAVASTI

*Taloudellinen kannattavuus • Toimitus- ja huoltovarmuus
Uudet innovaatiot ja uusi liiketoiminta • Polttoaineen kotimaisuus*

TOIMITUS- JA HUOLTOVARMUUS

Vapolla on merkittävä rooli suomalaisessa yhteiskunnassa paikallisena polttoainetoimittajana sekä lämmön ja sähkön tuotannossa.

Paremmalla asiakaspalvelulla turvaa tulevaisuuteen
Vapon energialiiketoimintojen vuosi oli kaksijakoinen: Polttoaineet-liiketoiminta säilytti asemansa haastavassa markkinatilanteessa ja Lämpö ja sähkö -liiketoiminta kasvoi. Alkuvuodesta toteutetulla organisaatiomuutoksella asiakas nostettiin toiminnan keskiöön. Uusi asiakasläh- töinen organisaatio paransi asiakasty- tyväisyyttä, toi uusia asiakkuuksia sekä houkutteli asiakkaat ostamaan laajem- min Vapon energiapalveluja. Mynämäen kunta sopi Vapon kanssa kaukolämmön- toimitussopimuksen jatkoon vuoteen 2044 saakka. Luodon kunta valitsi Vapon biokaukolämmön toimittajakseen. Vapo ja Siikalatvan Lämpö Oy sopivat läm- pöenergian toimittamisesta Siikalatvan kunnan Rantsilan sekä Kestilän taaja- mien kaukolämpöverkkoihin. Useita lämpö- ja voimalaitoksia sekä prosessi-

teollisuutta siirtyi Vapon käyttöpalvelun asiakkaiksi. Vapo Clean Waters ja Vapo Ventures kasvavat aktiivisesti. Vapo Carbons tähtää nopealla aikataululla teknisten hiilten kasvaville kansainvä- lisille markkinoille turpeesta tehdyllä tuotteella. Ensimmäisen teknisen hiilen tehtaan rakentamiseen tähtäävä projekti käynnistyi.

Suomessa hiilen käyttö energiantuotan- nossa kasvoi – turpeen ja puun osuudet laskivat
Vuonna 2016 energian kokonaiskulu- tus Suomessa kasvoi ennakkotietojen mukaan kaksi prosenttia edellisvuodesta 371 terawattituntiin. Sähkön kulutus 85 TWh oli kolme prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin. Energiankulu- tuksen nousuun vaikutti ennätyslämpi- mään vuoteen 2015 verrattuna hieman viileämpi sää. Kokonaiskulutus oli

pienestä noususta huolimatta toiseksi pienintä 2010-luvulla. Teollisuuden energian loppukäyttö pysyi samana kuin edellisenä vuonna ollen ennakkotiedon mukaan 45 prosenttia koko loppukäy- töstä. Rakennusten lämmitysenergiaa kului kahdeksan prosenttia enemmän, ja sen osuus loppukäytöstä oli 26 prosent- tia. Liikenteen energian käyttö nousi prosentin ja oli 17 prosenttia energian loppukäytöstä. Kaukolämmön lämpöti- lakorjattu kysyntä kasvoi 12 prosenttia 33,6 TWh:in. Turpeen ja puun osuus kaukolämmön ja yhdistetyn sähköntuo- tannon polttoaineena laski, samalla kun kivihiilen käyttö kasvoi vuonna 2016.

Yli miljoonan suomalaisen koti lämpenee Vapon polttoaineilla
Vapon toimittamat polttoaineet ja lämpö muodostavat vajaat neljä prosenttia koko Suomen energiankäytöstä. Vapo kasvaa

Vapon toimittamat polttoaineet muodostavat lähes neljä prosenttia Suomen energian käytöstä.

merkittävänä kotimaisten polttoaine- ja energiaratkaisujen toimittajana. Vapo toimittaa polttoaineita 300 voima- ja lämpölaitokselle, lämpö- ja proses- sihöyryenergiaa yli sadalle teollisuus- ja kiinteistöasiakkaalle sekä kaukolämpöä kolmellatoista paikkakunnalla. Vapon polttoaineita, turvetta, puuta ja pellettiä, käyttää lisäksi tuhansia omakotitaloja, karjatiloja ja kasvihuoneita. Vapolla on merkittävä alueellinen rooli suomalaises- sa yhteiskunnassa paikallisena polttoaine- toimittajana sekä lämmön ja sähkön tuo- tannossa – yli miljoonan suomalaisen koti lämpiää Vapon toimittamalla energialla.

Turpeen ja muiden polttoaineiden toimitukset
Vapon energiaturpeiden, jyrsin- ja pala- turpeen, myyntivolyyymi säilyi haastavas- sa markkinatilanteessa edellisen vuoden tasolla. Puusivutuotteiden runsas tarjon- ta vaikutti sekä turpeen että metsäpolt- toaineiden kysyntään. Vuosi oli pitkän aikavälin keskiarvoa lämpimämpi, mikä leikkasi kaukolämmön kysyntää ja kaukolämmön tuotannossa käytettävien polttoaineiden toimitusmääriä. Turpeen verotus, pitkään alhaisena pysytellyt pörssisähkön hinta sekä puupolttolai- den ja kivihiilen hintakilpailu vaikuttivat turpeen kysyntään kaikissa asiakasseg- menteissä. Lämpötila ja markkinatilanne heijastuivat turpeen tavoin puupolttolai- neiden toimituksissa, jotka pysyivät edel- lisvuoden tasolla. Lisääntynyt pelletin käyttö voimalaitoksilla kasvatti pelletin toimituksia. Toinen perättäinen huono turvetuotantokesä laski kasvu-, ympäris- tö- ja kuiviketurpeen toimitusmääriä.

Toimitetut polttoaineet alueittain
Vapon toimittamien polttoaineiden, turpeen, puun ja pelletin, kysyntä vaih- teli eri alueiden ja asiakassegmenttien

Vapo Oy, toimitetut polttoaineet alueittain (TWh)

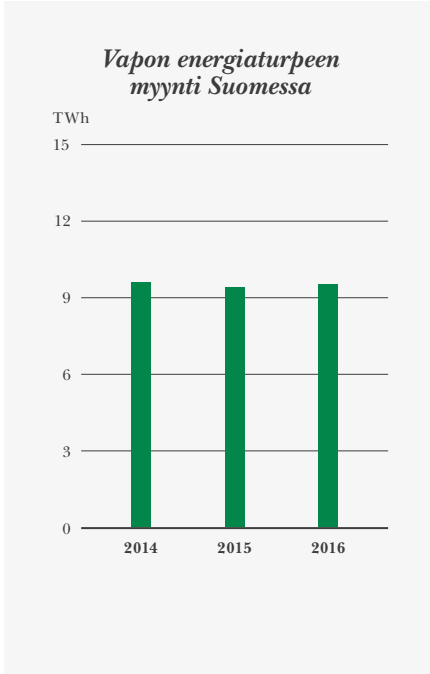
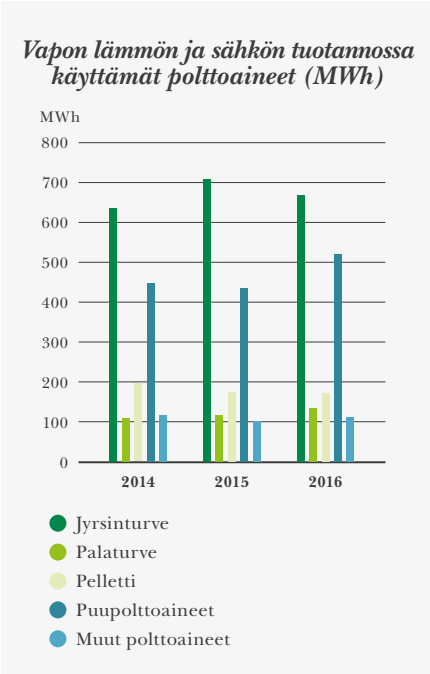
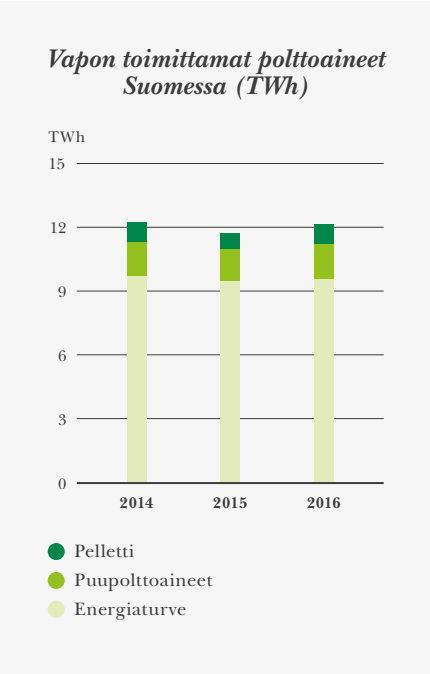
		2012	2013	2014	2015	2016
Kaakko	Pelletti	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
	Puupolttoaineet	0,3	0,6	0,3	0,3	0,2
	Energiaturve	1,3	1,0	1,0	1,1	1,2
	Yhteensä	1,7	1,7	1,3	1,5	1,6
Lounas	Pelletti	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
	Puupolttoaineet	0,5	0,5	0,3	0,4	0,5
	Energiaturve	1,9	1,5	2,1	2,1	2,0
	Yhteensä	2,6	2,3	2,7	2,8	2,8
Itä	Pelletti	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
	Puupolttoaineet	0,6	0,4	0,3	0,2	0,3
	Energiaturve	1,9	1,5	1,2	1,3	1,4
	Yhteensä	2,5	1,9	1,6	1,6	1,8
Länsi	Pelletti	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
	Puupolttoaineet	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
	Energiaturve	3,4	2,5	2,3	2,4	2,7
	Yhteensä	3,9	2,9	2,7	2,7	3,0
Pohjoinen	Pelletti	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
	Puupolttoaineet	0,6	0,5	0,5	0,4	0,5
	Energiaturve	4,6	3,1	2,9	2,5	2,2
	Yhteensä	5,3	3,7	3,6	3,0	2,8
Vapo yhteensä	Pelletti	0,7	0,7	0,7	0,6	0,8
	Puupolttoaineet	2,2	2,2	1,6	1,5	1,6
	Energiaturve	13,1	9,7	9,6	9,4	9,5
	Yhteensä	16,0	12,6	11,8	11,6	11,9

välillä. Kokonaisuutena puupolttolai- den ja turpeen toimitusvolyymit olivat hieman edellisvuotta suuremmat. Pel- letin toimitusvolyyymi kasvoi. Siirtymää turpeelta puulle tapahtui alueellisesti, mutta kysyntämuutoksia oli myös toiseen suuntaan. Energiaturve- ja puupolttolai- nemarkkina oli haastava koko raportoin- tivuoden. Polttoaineiden veropäätökset, puun ja erityisesti sivutuotteiden tar- jonnan kasvu sekä kivihiilen sekä öljyn alhainen hinta ovat johtaneet turpeen aseman heikkenemiseen.

Energiaturpeen ja puupolttolai- neiden käyttöön ovat vaikuttaneet asiakkaiden

voimalaitoskattiloihin tehdyt korvaus- ja täydennysinvestoinnit. Investoinneilla on laajennettu voimalaitoskattiloiden polttoainevalikoimaa. Laudesähkön tuotantoon käytetyn turpeen ja puun kysyntä on ollut alhaisen sähkön hinnan vuoksi vähäistä. Metsäteollisuus on sulke- nut tehtaita ja tuotantolinjoja. Kivihiili ja puu ovat korvanneet turvetta kaukoläm- mön tuotannossa rannikolla. Sisämaan voimalaitoksissa on lisätty puun osuutta polttoaineesta ja poltettu myös kivihiiltä.

Puupolttolai- neiden myynti koostuu metsäpolttoaineista, joita toimitetaan hakkeena ja rankana sekä sahojen

sivutuotteista, kuoresta ja purusta. Metsäpolttoaineita hankitaan ostamalla ja korjaamalla energiapuuta, hakkuutähteitä ja kantoja. Puuta haketetaan tienvarsivarastoissa, puupolttoainermi-naaleissa sekä asiakkaan polttolaitoksilla niin sanottuna käyttöpaikkahaketukse-na. Puupolttoaineiden yltarjonta niin metsäpolttoaineiden kuin sivutuotteiden osalta sekä hintojen lasku tekevät mark-kinasta haastavan. Puupolttoaineiden kysynnän oletetaan kasvavan edelleen tulevina vuosina, ja Vapolla on hyvät edellytykset olla mukana kasvussa. Pelletti on korvannut sekä hiiltä että maakaasua voimalaitosten poltto-aineena. Asiakkaat ovat investoineet pelletin polttoon korvaten kaasu-, öljy- ja hiilikattiloiden energiantuotantoa. Pelletin kysyntä on kasvanut tasaisesti kaikissa asiakassegmenteissä: teolli-suudessa, kaukolämmöntuotannossa, suurkiinteistöissä ja kuluttaja-asiak-kaiden keskuudessa. Tulevien vuosien kasvu painottuu teollisuushöyryyn, kaukolämpöön ja suurkiinteistöjen läm-pöratkaisuihin. Kuluttaja-asiakkaiden keskuudessa kysynnän kasvu jää muita asiakassegmenttejä alhaisemmaksi läm-pöpumppujen kasvattaessa suosiotaan lämmitysmuotona.

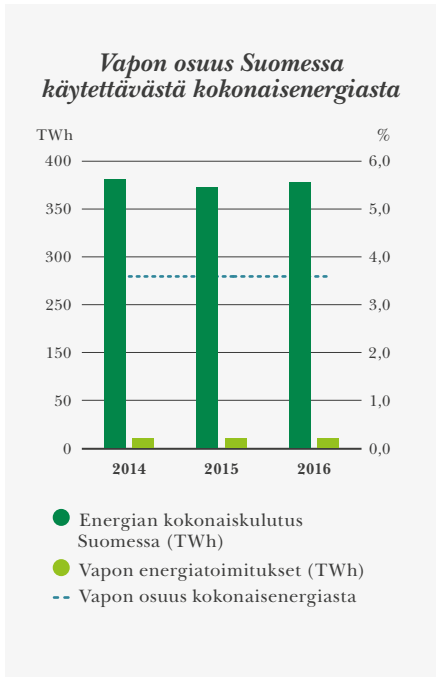
Tuotantotavoitteet ja varastojen määrät
Kesällä 2016 turvetta saatiin sateisessa ja kylmässä säässä tuotettua vain 7,4 miljoonaa kuutiota. Valtaosa turpeesta nostettiin sesongin alussa. Tuotanto-määrä jäi seuraavan lämmityskauden kysyntää alhaisemmaksi. Edelliskesänä tuotetut, asiakaslupauksen mukaiset

ylivuotiset puskurivarastot riittävät turvaamaan seuraavien lämmityskausien turvetoimituksia mahdollisia huonoja turvetuotantokesiä vastaan. Tuotantokauden jälkeen varastot riit-tävät turvaamaan kesän 2017 jälkeisen lämmityskauden polttoainekysynnän, mikäli kesän 2017 sääolosuhteet eivät olisikaan suosiolliset turvetuotannolle. Turpeen kysynnästä johtuen kesän 2017 tuotantotavoite on asetettu vuoden 2016 tasolle. Asiakaslupauksen mu-kainen puskurivarastotaso kuitenkin säilytetään, jotta seuraavan lämmitys-kauden energiaturvekysyntä pystytään turvaamaan.

Lämmön ja sähkön tuotanto
Vapon vuoden 2016 lämmön- ja sähkön-tuotanto kasvoi edellisvuodesta. Vuosi 2016 oli keskimääräistä ja edellisvuotta lämpimämpi, mikä näkyi kaukolämmön ja pellettilämmön asiakaskysynnässä.

Vapon varastot riittävät turvaamaan asiakkaan polttoaineen saannin.

Vapon turvetuotanto vuosittain

Milj. m3	2012	2013	2014	2015	2016
Jyrsinpolttoturve	8,7	15,4	14,3	7,5	6,2
Palaturve	0,6	0,9	0,9	0,6	0,5
Ympäristöturve	0,8	1,4	0,9	0,6	0,7
Yhteensä	10,1	17,7	16,0	8,7	7,4

Energiaturpeen ja puupolttoaineiden varastot

Varasto 31.12. TWh		2014	2015	2016
Kaakko	Puupolttoaineet	0,0	0,1	0,1
	Energiaturve	1,4	1,6	1,2
	Yhteensä	1,4	1,6	1,3
Lounas	Puupolttoaineet	0,4	0,5	0,4
	Energiaturve	3,5	3,7	3,5
	Yhteensä	3,9	4,2	3,9
Itä	Puupolttoaineet	0,0	0,0	0,0
	Energiaturve	2,1	1,8	1,4
	Yhteensä	2,1	1,8	1,4
Länsi	Puupolttoaineet	0,2	0,2	0,2
	Energiaturve	4,1	3,8	3,0
	Yhteensä	4,4	4,0	3,2
Pohjoinen	Puupolttoaineet	0,4	0,4	0,3
	Energiaturve	5,9	4,8	3,8
	Yhteensä	6,2	5,2	4,0
Asiakasalue Suomi yht.	Puupolttoaineet	1,0	1,2	1,0
	Energiaturve	17,0	15,8	12,8
	Yhteensä	18,0	17,0	13,9

Vapon sähkön ja lämmön tuotannossa käyttämät polttoaineet 2016 Suomessa (GWh)

	Kaakko				Lounas				Itä			
	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
Jyrsinturve	0	0	0	0	211	242	255	255	77	134	202	164
Palaturve	23	28	27	33	12	11	23	26	31	40	43	49
Pelletti	17	16	15	17	82	77	65	60	25	24	23	21
Puu	79	36	33	49	333	235	220	255	179	101	103	134
Muut (hiili, öljy, kierrätys-polttoaine)	8	3	16	4	95	72	61	80	18	14	6	13
Polttoaineet yhteensä	127	83	91	104	734	636	622	676	331	312	377	381
Lämmön ja sähkön tuotanto	105	67	84	83	604	573	552	586	261	290	299	287

Länsi				Pohjoinen				Suomi yhteensä			
2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	2016
110	94	94	99	163	162	154	147	562	632	705	665
21	14	10	11	14	16	14	15	101	108	116	133
36	32	29	31	44	45	41	41	204	194	173	171
16	20	20	15	63	55	58	65	670	446	433	518
14	15	7	7	15	11	12	7	150	116	101	111
197	176	159	163	299	288	280	274	1 687	1 496	1 530	1 598
158	154	138	145	233	234	220	219	1 361	1 318	1 293	1 321

Teollisuushöyryn tuotantoon lämmin sää ei vaikuttanut yhtä voimakkaasti. Lämmön toimitusmäärään vaikutti myös joidenkin lämmöntoimitussopimusten päättyminen sekä toiminnan laajentuminen liiketoimintaostoin. Vuoden 2016 aikana Vapo aloitti kaukolämpöliiketoiminnan Luodossa ja Siikalatvan Rantsilassa.

Energiatehokkuusinvestointeja on jatkettu sekä lämpö- että voimalaitoksilla.

Polttoaineiden käyttö kasvoi lämmön kysynnän nousua vastaavasti. Omien polttoaineiden käyttö kasvoi edellisvuodesta. Turpeen käyttö väheni ja korvautui puupolttoaineilla omilla laitoksilla.

Katsaus tulevaan

Puupolttoaineiden ja pelletin kulutus jatkavat kasvu-uralla. Hallituksen energia- ja ilmastostrategia nojaa vahvasti biopolttoaineisiin liikennepolttonesteissä, teollisuuden energiatuotannossa sekä kaukolämmön tuotannossa. Turve tulee säilymään osana energiapalettia laajan paikallisen merkittävyyden vuoksi. Asiakaspalaute Vapon tuottamista polttoaineratkaisuista, voima- ja lämpölaitosten käyttöpalvelusta, energian tuotannon ulkoistamisista sekä digitaalisista asiakaspalveluista antavat hyvän pohjan rakentaa yhteistyötä asiakkaidemme kanssa sekä kehittää yhdessä uusia asiakastarpeeseen räätälöityjä energiapalveluja.

Turve tulee säilymään osana energiapalettia laajan paikallisen merkittävyyden vuoksi.

CASE

KONEURAKOINTI TUO LEIVÄN KAHDELLE SUKUPOLVELLE

KuljetusViinikka on kuljettanut turvekuormia jo neljällä vuosikymmenellä.

Ähtäriläinen perheyritys KuljetusViinikka Oy on toiminut Vapon kuljetusyrittäjänä vuodesta 1991 lähtien. Yritys myös lastaa kuljettamansa turpeet ja toimii nostourakoitsijana Vapon Mäkilänsuolla.

KuljetusViinikan juuret juontavat 1970-luvun lopulle, jolloin **Hannu Viinikka** osti traktorin ja ryhtyi koneyrittäjäksi. Viinikka kertoo ajautuneensa yrittäjyyteen pikkuhiljaa.

– Tuntui, että siinä tienasi paremmin kuin vieraalla, mies toteaa.

Viinikka aloitti urakoitsijana turvetuotannossa 1980-luvulla. Vuosien varrella yhden miehen ja traktorin yritys on kasvanut ja laajentanut toimintaansa. Viinikan vanhin poika Janne tuli toimintaan mukaan vuonna 2003, ja myös nuorempi poika Mikko ajaa asfalttia KuljetusViinikan autolla. Oman väen lisäksi yritys työllistää ympärivuotisesti kaksi henkeä, ja kesäksi palkataan kesätyöntekijöitä turpeen nostoon.

– Teemme myös pienimuotoisia kaivutöitä ja talvella auraamme lunta. Jot-

kin aurauspaikat ovat olleet jo 40 vuotta, eikä niitä ole sitten osannut jättää pois, Viinikka kertoo.

Ähtärin lämpölaitoksen luottokuljettaja

Viinikka arvioi yrityksen liikevaihdesta 90 prosenttia tulevan Vapolta, pääosin kuljetuksista. KuljetusViinikka toimittaa turvetta Vapon asiakkaille muun muassa Ähtärissä, Virroilla, Keuruulla ja Jämsässä. Yritys hoitaa turvetoimitukset kahdella autolla. Kesällä polttoaineen toimituksessa on hiljaisempaa, mutta talvella autot pysyvät lähes jatkuvassa liikkeessä.

Ähtärin Energia ja Vesi Oy:lle yritys on toimittanut turvetta ainoana kuljetusyrittäjänä viimeisen 30 vuoden ajan. Vastuu on suuri. Viinikka huolehtii, että turvetta on Ähtärin Energia ja Vesi Oy:n lämpölaitoksella aina riittävästi. Lämpölaitokselle ajetaan 30 000 MWh:n edestä turvetta vuodessa. Talvella toimitetaan tavallisesti yksi tai kaksi kuormaa päivässä. Kovilla pakkasilla kuormia on ajettu jouluyönäkin.

– Kertaakaan ei ole päässyt turve loppumaan laitokselta. Onhan se sitovaa, mutta siitä on tullut elämäntapa, Viinikka hymyilee.

Ähtärin Energia ja Vesi Oy:n käyttöpäällikkö **Juha Keisala** kehuu yhteistyön sujuneen kaikilta osin hyvin.

– Polttoaine ei ole loppunut erityistilanteissakaan. Henkilökunta on osaavaa, ja kanssakäyminen on ollut mutkatonta vuosien varrella, Keisala kehuu.

VAPO VENTURES

– Vapo Venturesin tehtävänä on kehittää uutta liiketoimintaa, joka perustuu Vapon resursseihin ja osaamiseen.

Vapo Ventures kehittää ja kaupallistaa Vapon uusia liiketoimintoja, jotka perustuvat yhtiön vahvuuksiin, raaka-ainearoihin, osaamiseen ja verkostoihin. Uudet liiketoimintaratkaisut liittyvät luonnonvarojen kestävään käyttöön jalostusasteen nostamiseksi energiatuotteiksi tai uusiksi käyttöhyödykkeiksi.

Vapo Ventures luo näistä lähtökohdista luonnon kannalta kestävää ja taloudellisesti kannattavaa liiketoimintaa, jossa asiakkaat ovat toiminnan keskiössä.

Ensimmäinen Vapo Ventures -startup on Vapo Clean Waters Oy, joka tarjoaa ratkaisuja luonnonvesien käsittelyyn. Vapo Fibers jalostaa innovatiivisia ja ekologisia turvekuituratkaisuja teollisuudelle. Viimeisin uusi alku on kaupallistamisvaiheessa oleva teknisten hiilituotteiden Vapo Carbons.

Vapo Clean Waters Oy

Vuonna 2016 Vapon luonnonvesien hallintaan ja puhdistamiseen keskittyvä Clean Waters -liiketoiminta yhtiöitettiin Vapon kokonaan omistamaksi tytäryhtiöksi. Vapo Clean Waters Oy on esimerkiksi siitä, miten vastuullisuudesta lähtöisin olevasta osaamisesta voi syntyä uutta innovatiivista ja kasvavaa liiketoimintaa. Vuosikymmenten aikana kertynyttä osaamista turvetuotannon vesienkäsittelystä hyödynnetään ja tarjotaan toimijoille, jotka haluavat vähentää vesistökuormitusta muissa maankäyttömuodoissa.

Vapo Clean Watersin missiona on toimia puhtaiden vesien puolesta. Vuoden 2016 loppuun mennessä Clean Waters oli suunnitellut tai toteuttanut yli kaksikymmentä vesiensuojelukohdetta maa- ja metsätalouteen sekä rakennettuun ympäristöön ympäri Suomea. Toteutettujen vesienkäsittelyrakenteiden yhteisvaikutus vesistökuormitukseen on merkittävä ja kasvaa entisestään, koska luonnonmukaisten järjestelmien teho paranee esimerkiksi kasvittumisen myötä.

Vapo Clean Waters Oy toteutti Jyväskylän ensimmäisen kaupunkikosteikon, jonka avulla puhdistetaan kaupungin hulevesiä. Eerolanpuron kosteikon avajaisia vietettiin elokuussa 2016.

Vuoden 2016 keihäänkärkiprojekti oli Jyväskylän kaupungin Eerolanpuron kosteikon valmistuminen. Clean Waters suunnitteli ja toteutti kosteikon puhdistamaan Tuomiojärveen päätyviä hulevesiä sekä lisäämään alueen luonnon monimuotoisuutta ja virkistysarvoa. Kosteikko on Jyväskylän kaupungin ensimmäinen rakennettuun ympäristöön toteutettu kaupunkikosteikko. Tuomiojärvi on Jyväskylän raakavesilähde, joten hulevesien puhdistuminen on senkin vuoksi erityisen tärkeää.

Myös ensimmäinen Clean Watersin toteuttama puron ennallistamisprojekti valmistui vuonna 2016. Kainuussa ennallistettiin noin neljä kilometriä Housupuroa, jonka luonnontilaisuutta ovat aikoinaan muuttaneet uoman perkaus ja metsäojitukset sekä ojitusalueilta tullut kiintoaines. Ennallistaminen parantaa Housupuron veden

Clean Watersin missiona on toimia puhtaiden vesien puolesta.

laadun lisäksi taimenten ja vesieläiden elinympäristöä.

Asiakasprojektien lisäksi Clean Waters on jatkanut vesienkäsittelyn kehittämistä Vapon turvetuotannolle. Clean Waters käynnisti vuonna 2016 myös omiin puhdistaviin tuotteisiin tähtäävän tuotekehityksen. Tavoitteena on tuoda markkinoille nykyisiä vesienkäsittelypalveluita täydentäviä tuotteita, kuten luonnonmateriaaleja hyödyntäviä suodattimia.

Vapo Carbons

Vapo Ventures hakee aktiivisesti turpeeseen perustuvia liiketoimintamahdollisuuksia perinteisen polttoainetuotannon ulkopuolelta. Tavoitteena on löytää luonnonvarojen kestäväään käyttöön perustuvia ratkaisuja jalostusasteen nostamiseksi uusiksi käyttöhyödykkeiksi.

Vapo Ventures on kehittänyt vuosina 2014–2016 Vapo Carbons -hankkeen, joka julkistettiin syksyllä 2016. Vapo suunnittelee noin 50 miljoonan euron tehdasinvestointia teknisten hiilten tuotantolaitokseen. Teknisillä hiilillä tarkoitetaan muun muassa aktiivihiihtä, hiilimustaa ja raakahiiltä, joita käytetään muuhun kuin energian tuottamiseen. Aktiivihiihtä käytetään vesien ja kaasujen puhdistamiseen, hiilimustaa taas väri- ja lisäaineeksi kumi- ja muoviteollisuudessa.

Teknisten hiilten kansainvälinen markkina on lupaava kasvavien ilman- ja vedenpuhdistustarpeiden vuoksi. Valtiosa maailman teknisistä hiilistä tehdään tällä hetkellä öljystä ja kivihiilestä. Vapolla on uusi energiatehokas tuotantomenetelmä, jolla teknistä hiiltä voidaan tuottaa turpeesta. Menetelmän avulla pystymme valmistamaan laadukkaita ja kilpailukykyisiä tuotteita. Lisäksi Vapo pystyy takaamaan pitkän tähtäimen saatavuuden ja luotettavan toimituksen.

Mahdollisia teknisen hiilen tuotantolaitoksen sijoituspaikkoja ovat Haapavesi, Ilomantsi ja Seinäjoki. Näillä paikkakunnilla on riittävät ja logistisesti järkevät raaka-ainevarannot. Hanke on myös otettu näillä paikkakunnilla hyvin suotuisasti vastaan. Tuotantolaitoksen koko tuotantoketjun työllisyysvaikutus olisi noin 200 henkilötyövuotta. Laitos tuottaisi vuodessa kymmeniä tuhansia tonneja teknistä hiiltä. Laitoksen ympäristövaikutukset selvitetään yksityiskohdaisesti parhaillaan käynnissä olevassa luvitusvaiheessa, mutta tuotantolaitoksen toiminnalla ei ole arvioitu olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Suunnitellun prosessin syötteenä ei käytetä vaarallisia kemikaaleja, eivätkä ilmastopäästöt poikkea vastaavan kokoisien kotimaista polttoainetta käyttävän voimalaitoksen päästöistä.

Investointipäätös ensimmäisen tuotantolaitoksen rakentamisesta tehdään arvion mukaan vuoden 2017 loppuun mennessä. Mikäli laitokseen päätetään investoida ja tuotantolaitoksen rakentaminen päästään aloittamaan 2018 alkupuolella, laitos olisi tuotannossa vuoden 2019 aikana.

Jorma Kautto ja Christoffer Westin ottivat vastaan Vapo Fibers kunniamaininnan Keski-Suomen KasvuOpen karsinnassa ja pääsyn finaaliin.

Vapo Fibers

Vapo Venturesissa on kehitetty vuosien 2015 ja 2016 aikana uusi liiketoiminta-aihio Vapo Fibers®, jonka tähtäimessä on tuoda turvekuitumateriaaleja markkinoille. Turvekuidulla on havaittu olevan erikoisominaisuuksia, joista saadaan lisäarvoa ja uusia ominaisuuksia erilaisiin kuitutuotteisiin, kuten eristeisiin, rakennuslevyihin, kasvualustoihin ja öljynimeytystuotteisiin. Selvitysten mukaan turvekuidun potentiaaliset markkinat ovat miljardien kokoiset. Jo pienellä markkinaosuudella tai yksittäisellä läpimurrolla saadaan aikaan merkittävää myyntiä.

Turvekuitu on ekologinen raaka-aine. Sen tuotanto ei vaadi pelto- tai metsäpinta-alaa, lannoitteita, kastelu- ja kasvinsuojeluaineita, toisin kuin monien muiden kuitumateriaalien valmistaminen. Luonnon monimuotoisuuden säilyminen varmistetaan luvitusprosessin yhteydessä. Kun tuotanto lopetetaan, alueet palautetaan viipymättä seuraavaan maankäyttömuotoon, esimerkiksi muutetaan lintukosteikoiksi.

Vuonna 2016 TEKES:in rahoittamassa hankkeessa tutkittiin turvekuidun erikoisominaisuuksia ja valmistettavuutta. Pää tavoitteena oli löytää valmistusmenetelmiä, jotka tuottavat riittävän

tasalaatuista, puhdasta ja asiakkaan tuotantoprosessiin soveltuvaa kuitujaetta erilaisiin käyttötarkoituksiin. Menetelmissä pyrittiin myös hyödyntämään mahdollisimman paljon yhtiön olemassa olevaa laitekantaa. Koska turvekuidun markkinapotentiaali sekä Vapon turveosaaminen ja -varannot näyttivät lupaavilta, Venturesin ohjausryhmä päätti ehdottaa Vapon hallitukselle uuden liiketoimintayksikön, Vapo Fibersin, perustamista 1.5.2016 alkaen.

Vapo Fibers® osallistui kansalliseen liikeideakilpailuun KasvuOpen®iin, jossa se pääsi jatkoon Keski-Suomen alueen karsinnoista kunniamaininnalla: ”hyvä tarina, suuri potentiaali, uskottava tiimi ja riittävät resurssit”. Loppukirissä se ei yltänyt 10 parhaan joukkoon, mutta sai kilpailun aikana paljon positiivista palautetta ja mediahuomiota.

Markkinaselvityksiin perustuvassa lyhyen tähtäimen strategiatyössä Vapo Fibersin voimavarat päätettiin suunnata valikoituihin markkina-alueisiin, joissa markkinoille pääsyn odotetaan olevan helpointa ja turvekuidun erikoisominaisuuksien pääsevän oikeuksiinsa. Tällä hetkellä Vapo Fibers keskittyy tuotteistamiseen ja asiakashankintaan. Tavoitteena on, että liiketoiminta on seuraavalla tilikaudella tappiotonta.

KUNNIOITAMME YMPÄRISTÖÄMME

*Ympäristövaikutukset lähiympäristöön • Päästöt ilmaan
Energiatehokkuus • Vesiasiat • Materiaalitehokkuus
Ympäristötietoisuuden lisääminen • Jätteet*

YMPÄRISTÖASIOIDEN HALLINTA JA ORGANISOINTI

Ympäristövastuu on osa Vapon jokapäiväistä toimintaa.

Vapon ympäristöasioiden hallintaa ohjaavat ympäristöpolitiikka ja ympäristöstrategia 2020. Vapo on sitoutunut toimintansa jatkuvaan parantamiseen ja ympäristötyön kehittämiseen. Konsernin ympäristöpäämääriä ovat luonnonvarojen kestävä käyttö, kasvihuonekaasujen ja jätekuormituksen vähentäminen, materiaalitehokkuuden parantaminen ja kestävä kehityksen edistäminen yhteistyössä arvoketjun kanssa. Jokaisella Vapon liiketoiminnalla on ympäristöstrategian mukainen ympäristöohjelma, jossa on esitetty ympäristövastuun merkittävimmät näkökohdat ja vuosittaiset tavoitteet. Keskeiset ympäristöasiat, kuten turvetuotannon vastuullisuussitoumusten tilanne raportoidaan säännöllisesti Vapon hallitukselle. Jokaisella Vapon liiketoiminnolla on oma ympäristövastuuhenkilö. Hän vas-

taa yhdessä liiketoimintajohdon kanssa ympäristöjohtamisesta sekä sidosryhmäyhteistyöstä ympäristöasioiden osalta. Käytännön vastuu ympäristöasioiden hyvästä hoidosta kuuluu jokaiselle Vapon työntekijälle ja yrittäjälle. Ympäristövastuu on osa jokapäiväistä toimintaamme, tavoitteenamme on olla vastuulliseksi tunnustettu toimija. Vapossa ympäristöosaamista ylläpidetään ja kehitetään henkilöstölle ja yrittäjille suunnattujen koulutusten avulla. Uudet turvetuotannon yrittäjät ja kuljetajat suorittavat turvetuotannon ympäristöperehdytyksen ajolupakoulutuksessa. Kekkilässä järjestettiin vuonna 2016 ympäristöturvallisuuskorttikoulutuksia tehtaiden ja turvetuotannon henkilöstölle. Vastaavat koulutukset jatkuvat vuonna 2017 Vapon turvetuotannon henkilöstölle. Vuonna 2017 Vapossa panostetaan

merkittävästi sekä ympäristö- että laatuosaamiseen osana Matkalla maailman parhaaksi -valmennusohjelmaa. Sertifioitu toimintajärjestelmä on käytännön työväline ympäristöasioiden hallinnassa. Vapolla ja sen Suomen tytäryhtiöillä on sertifioitu ISO 14001 -ympäristöjärjestelmä sekä ISO 9001 -laatuja järjestelmä. Puuraaka-aineiden keskeytyvyys ja alkuperän jäljitettävyyden varmistetaan PEFC-sertifikaateilla. Pelletillä on lisäksi Avainlippu-merkki. Vapon ympäristöpolitiikka, -strategia, turvetuotannon vastuullisuussitoumukset ja voimassa olevat sertifikaatit ovat nähtävillä yhtiön verkkosivuilla: www.vapo.com/vastuullisuus/tapamme-toimia.

Ympäristöluvat
Vapon voimalaitosten, pellettitehtaiden,

CASE

SOTKAMON VOIMALAITOS ON NYT ENTISTÄ PUHTAAMPI

Peruskorjaus ja uudet laitteet pienensivät päästöjä ja paransivat toimitusvarmuutta.

Sotkamon voimalaitokseen tehdyt laiteinvestoinnit ja infrastruktuurin perusparannus ovat vähentäneet päästöjä ympäristöön sekä parantaneet energiatehokkuutta ja toimitusvarmuutta. Voimalaitokseen on asennettu sähkösuodin, jonka avulla piipusta tulevista savukaasuista voidaan puhdistaa hiukkaspäästöjä. Savukaasut kulkevat lisäksi savukaasupesurin kautta, joka puhdistaa niistä muun muassa polttoainereikiä ja hiukkaspäästöjä. Lisäksi pesuri ottaa savukaasun sisältämän lämpöenergian talteen parantaen laitoksen energiatehokkuutta. Pesurin rinnalle on asennettu lämpöpumppu,

jonka avulla savukaasuista talteen otettava lämpö voidaan siirtää tehokkaammin kaukolämmön paluuveteen, mikä kohentaa laitoksen energiatehokkuutta entisestään.

– Ympäristöpäästöt ovat pienentyneet selvästi. Energiatehokkuus on parantunut eli samalla polttoainemäärällä saadaan enemmän energiaa talteen. Lisäksi toimitusvarmuus on parantunut. Tämä takaa, että Sotkamon kaukolämpöverkon varrella olevien asukkaiden lämmityksentunnukset pysyvät vakaina. Vapo on satsannut energiatehokkuuteen tekemällä kaukolämpöpaikkakunilla energia-analyysejä ja kaukolämpökatselmuksia. Esimerkiksi Sotkamon voimalaitoksessa tehtiin ennen rakennustöiden aloittamista energia-analyysi, jonka perusteella pystyttiin tekemään täsmällisiä korjausinvestointeja.

kompostointilaitosten sekä turvetuotannon toimintaa säätelevät ympäristöviranomaisen myöntämät ympäristöluvat. Myös osa lämpölaitoksista on ympäristöluvanvaraisia tai rekisteröintimenettelyn piirissä. Lupapäätökset sisältävät määräyksiä muun muassa päästörajoista ja päästöjen vähentämisestä, selvitystarpeista sekä raportoinnista. Yli 150 hehtaarin turvetuotantoalueille tehdään ympäristövaikutusten arviointi eli niin sanottu YVA-menettely. Vuonna 2016 turvetuotannon ympäristölupahakemuksista saatiin uutta lainvoimaista tuotantopinta-alaa 690 hehtaaria. YVA-menettely saatiin päätökseen 402 hehtaarilla, ja vuoden 2016 lopussa YVA-menettelyssä oli 3 460 hehtaaria. Kaksi uutta lämpölaitosta sai

ympäristölupapäätökset. Ympäristöpalautteet ja poikkeamat käsitellään liiketoimintoissa ja raportoidaan hallitukselle. Turvetuotannon ohjjuoksutustilanteita ja niiden hallintaa seurataan. Vuonna 2016 turvetuotannon kuivatusvesiä jouduttiin johtamaan ohitusrumpujen ja -patojen kautta yhteensä 78 kertaa vesiensuojelurakenteiden rikkoutumisen ehkäisemiseksi, keskimäärin viiden päivän ajan. Ohjjuoksutustilanteiden lukumäärä on hieman lisääntynyt verrattuna edelliseen vuoteen, jolloin niitä oli 70. Ohjjuoksutusten keskimääräinen kesto sen sijaan on lyhentynyt kahdeksasta viiteen päivään. Ohjjuoksutustaminen on lupaehtojen mukaista edellyttäen, että tapaukset ilmoitetaan valvovalle ympäristöviranomaiselle. Ympäristöviranomaiset tarkastavat turvetuotantoalueet neljän vuoden välein. Vuonna 2016 ELY-keskukset tekivät Vapon turvetuotantoalueille yhteensä 128 tarkastuskäyntiä. Valvova viranomainen totesi, että Haapaveden voimalaitoksella oli jätetty ilmoittamatta päästöylytys. Lisäksi viranomainen antoi voimalaitokselle huomautuksen usean eri päästökomponentin päästörajojen ylityksestä. Päästörajaylityksen ympäristövaikutus oli vähäinen. Forssan voimalaitoksella ja Tikkakosken Itärannan lämpölaitoksella oli jäänyt tekemättä määräysten mukaiset lauhdevesianalyysit. Tikkakosken Länsirannan lämpölaitoksella puolestaan oli jäänyt tekemättä pohjavesinäytteenotto ja -analyysit. Edellä mainituista ei aiheutunut ympäristövaikutuksia.

Vapon ympäristötavoitteet*

Päämäärä	Tavoite	Saavutettu 2016
Luonnonvarojen kestävä käyttö	- Valvomme toimintamme vesistökuormitusta - Vähennämme toimintamme vesistökuormitusta	- Päästötarkkailujen määrää lisättiin. Analyysijä tehtiin 4 897 kpl enemmän kuin edellisellä vuonna. - Turvetuotannon vesistökuormitus vähenyi edelliseen vuoteen verrattuna. Kiintoainekuormitus (t/a) pienentyi 12 %, tyyppikuormitus (t/a) 15 % ja fosforikuormitus (t/a) 8 %. - Metsitystä tehtiin 1 235 ha:n alueella ja kosteikkoja rakennettiin 223 ha. - Puuliiiketoiminnalla ja pellettiliiketoiminnalla on PEFC-sertifikaatit. - Pelletin valmistuksessa käytetty raaka-aine oli 86-prosenttisesti sertifioitua. Polttoaineetliiketoiminnan puuraaka-aine oli sertifioitua 98-prosenttisesti.
Kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen	- Muutamme turvetuotannosta vapautuvat suot hiiltä sitoviksi alueiksi, kuten metsäksi tai pelloksi - Korvaamme fossiilisia polttoaineita, öljyä ja hiiltä, paikallisilla polttoaineilla ja energiaratkaisuilla - Parannamme energiatehokkuutta - Vähennämme energiankulutusta - Pienennämme kuljetusten päästöjä	- Metsitystä tehtiin 1 235 ha. - Vapo Oy:n voima- ja lämpölaitoksilla kotimaisten polttoaineiden käyttö pysyi samalla tasolla kuin edellisellä vuonna. Kivihiilen käyttö kasvoi hieman, mutta polttoöljyn käyttö väheni edellisiin vuosiin verrattuna. - Hyötysuhde parantui voimalaitosten ja pellettilämpökeskusten osalta ja pysyi edellisen vuoden tasolla lämpökeskusten osalta. - Sähkön kulutus vähenyi 15 % edelliseen vuoteen verrattuna. Vähentymiseen vaikutti osaltaan Vapo Timber Oy:n myynti. - Turvekuljetusten hiilidioksidipäästöt vähentyivät 2 %. Jatkossa kehitämme muiden liiketoimintojen kuljetusten päästöjen raportointia.
Materiaalitehokkuuden parantaminen	Optimoimme materiaalitehokkuutta ja pienennämme raaka-ainehävikkiä	Kekkilä käytti merkittävästi kierrätysraaka-aineita ja jatkaa kierrätysraaka-aineiden käytön lisäämistä. Kekkilä vähensi myös materiaalihävikkiä. Pellettitehtailla raaka-ainehävikki vähenyi edellisvuoden 2,8 %-sta 2,3 %:iin.
Jätteet	- Vähennämme kaatopaikkajätteen määrää - Hyödynnämme energiantuotannossa syntyvää tuhkaa mm. metsälannoitteena ja maanrakennuskäytössä	- Kaatopaikkajätteen määrä vähenyi 37 % edellisestä vuodesta. Turvetuotannon aumamuovit päätyivät 100-prosenttisesti hyötykäyttöön. - Lämpö- ja voimalaitosten tuhkan maarakennushyötykäyttö vähentyi merkittävästi. Väliarastoidun tuhkan määrä oli huomattavasti suurempi kuin 2015. Metsälannoitukseen käytetty tuhkamäärä kasvoi jonkin verran.

* Ei sisällä Vapo Timberin tietoja.

YMPÄRISTÖVAIKUTUKSET LÄHIYMPÄRISTÖÖN

Vapo pyrkii minimoimaan toimintansa vaikutukset paikalliseen lähiympäristöön: vesistöihin, maaperään ja ilmaan.

Luonnon monimuotoisuus

Kansallisen soiden ja turvemaiden strategian mukaisesti Vapo ohjaa turvetuotantoaan valmiiksi ojitetuille soille, jotka ovat jo menettäneet alkuperäisen luonnontilansa. Metsätaloustalouteen ojitetut suot ovat valmiiksi peruskuivattuja, ja niiden vesien suotautumisreitit muuttuneita. Näin turvetuotannon aloittaminen valmiiksi ojitetulla suolla ei kasvata kokonaisvesistökuormitusta yhtä paljon kuin luonnontilaisella suolla. Näin estetään myös luonnontilaisten soiden väheneminen.

Vapo on luokitellut omistamansa suoalueet valtioneuvoston suoluokituksen (0–5) mukaisesti, jossa luokka 0 on muuttunein ja luokka 5 luonnontilaisin. Vapon soista 98 prosenttia kuuluu luokkiin 0–3. Vapossa linjattiin vuonna 2012, ettei yhtiö hae ympäristölupia turvetuotantoa varten luonnontilaisimmille, luokkien 4 ja 5 soille.

Vuodesta 2011 lähtien Vapo on sopinut ympäristöministeriön ja Metsähallituksen kanssa yli 2 500 hehtaarin suojelemisesta. Soiden suojeluvaihtoja jatketaan edelleen. Lisäksi Vapo myi Pohjois-Savon luonnonsuojelupiirille Rautalammin Rastusuolla sijaitsevan lintujärven, joka poistui turvetuotannosta vuonna 1993. Luettelo vuosina 2011–2016 suojeleluun myydyistä soista on Vapon verkkosivuilla.

<https://www.vapo.com/turvetuotantoavastuullisesti/ymparistonsuojelu/luontoarvosoiden-suojelu>

Vuonna 2016 Vapo osallistui vapaaehtoisin Tohmajärven ja Onkamojärven kunnostushankkeisiin. Tohmajärven kunnostushanke on kolmivuotinen, ja sitä hallinnoi Tohmajärven kunta. Onkamojärven kunnostushanke on toteutettu Rääkkylässä vuosina 2009–2016.

Luonnon monimuotoisuutta on edistetty vuoden 2016 aikana myös turvetuotannon jälkikäytön yhteydessä raken-

tamalla 223 hehtaaria kosteikkoja sekä metsittämällä poistuvia tuotantoalueita yli 1 200 hehtaaria.

Vapon turvetuotannosta poistuu vuosittain noin 1 000–2 000 hehtaaria, josta osa palautetaan maanomistajille, osa myydään ja loppuosalle tehdään toimenpiteet seuraavaa maankäyttöä varten. Seuraava maankäyttömuoto on yleisimmin metsitys, peltoviljely tai erilaisten kosteikkojen perustaminen. Kosteikot kehittyvät ajan myötä luontolajiston luontaisen muuttumisen seurauksena uudelleen soistuviksi alueiksi. Vapo on sitoutunut siihen, että yhtiön omistamat, turvetuotannosta poistuvat alueet ovat seuraavassa maankäytössä viimeistään kahden vuoden kuluessa tuotannon päättymisestä.

Vedenkulutus

Vapon ja Kekkilän tuotantoon liittyvä kokonaisvedenotto oli vuonna 2016 yhteensä 941 400 kuutiota. Vedestä 81 prosenttia otettiin vesistöistä ja 17 prosenttia kunnan vesilaitokselta.

Turvetuotannon valumavedet ovat tuotannossa syntyviä suoperäisiä luonnonvesiä, jotka sisältävät turpeesta ja maaperästä huuhtoutunutta kiintoainetta, ravinteita ja humusta keskimäärin hieman enemmän kuin luonnontilaisen suon vesi. Turvetuotannon valumavedet eivät sisällä vesiluonnolle vieraita aineita, vaan ovat periaatteessa samanlaista vettä, joka suolta valuisi muutenkin. Tuotannon vesiensuojelurakenteilla voidaan tehokkaasti vähentää vesistöihin kohdistuvaa kiintoaine- ja ravinnekuormaa.

Vaikutukset vesistöihin ja vesistökuormituksen pienentäminen

Turvetuotannon vedenlaatua seurataan ympäristölupamääräysten ja viranomais-ten hyväksymien tarkkailuohjelmien mukaisesti. Vapo on sitoutunut siihen, että

kaikki Vapon turvetuotantoalueet ovat tuotantokaudella päästötarkkailussa ja puolet tuotantoalueista ympärivuotisessa tarkkailussa. Tavoitteena on tarkkailla päästöjä omaehtoisesti tässä laajuudessa kolmen vuoden ajan. Näin saadaan riittävä yhtäjaksoinen tieto tuotantoalueilta lähtevän veden laadusta.

Tarkkailuohjelmiin liittyviä mittauksia tekevät alaan erikoistuneet ulkopuoliset yritykset, jotka vastaavat vesinäytteiden ottamisesta, analysoinnista sekä raporttien laatimisesta ja toimittamisesta viranomaisille.

Vuonna 2016 päästötarkkailun näytteiden ja analyysien määrä lisääntyi edelliseen vuoteen verrattuna. Vapon turvetuotannon vesistökuormitus vähentyi edelliseen vuoteen verrattuna. Ulkopuolisten konsulttien tekemän päästö- ja vesistötarkkailun lisäksi Vapo ottaa lisänäytteitä suurten virtaamien ja rankkasateiden aikana sekä häiriötilanteissa. Vuonna 2016 tällaisia näytteitä otettiin 389.

Vapo julkistaa verkkosivuillaan kaikkien tuotantoalueiden vastuhenkilöt sekä konsulttitoimistojen viranomaisille laatimat päästö- ja vesistötarkkailuraportit. www.vapo.com/turvetuotantoavastuullisesti/tarkkailuraportit.

Suomme Netissä -verkkopalvelusta löytyy kattavat tiedot Vapon turvetuotantoalueista sekä niiden vesienkäsittelymenetelmistä ja vuosikuormituksista.

Vapo on mitannut jatkuvasti turvetuotantoalueiden kuormitusta vuodesta 2013. Laajimmillaan mitta-asetuksia oli eri puolilla Suomea 33. Tällä hetkellä mitta-asetuksia on käytössä 16. Jokainen asiasta kiinnostunut voi katsoa, miten paljon ja minkä laatuista vettä Vapon turvesuolta virtaa ympäristöön. Valmetin tuottama reaaliaikainen vedenlaadun mittauspalvelu lisää avoimuutta turvetuotannon vesistövaikutusten seurannassa. Mittausten tulokset ovat

nähtävissä palveluntuottajan Valmet Oyj:n verkkosivuilla www.valmet.com/ymparistotapalvelu.

Jatkuva kuormitusmittaus täydentää ympäristöluvan mukaista päästötarkkailua ja tuottaa avointa, riippumatonta ja luotettavaa julkista tietoa turvetuotannon kuormituksesta. Vesistökuormituksen tarkemman mittaamisen ja seurannan avulla turvetuotannon vaikutuksista vesistöihin saadaan tarkempaa tietoa.

Vapo on sitoutunut siihen, että vuodesta 2016 lähtien uuden tuotantosoon kiintoaine- ja humuskuormitus on pienempi kuin kyseisen suon lähtötilanteessa ennen turvetuotantoa. Vuonna 2016 turvetuotantoon suunnitelluissa kohteissa tarkkailtiin vedenlaadun lähtötilannetta. Kohteista on otettu yli 2 100 vesinäytettä ja tehty lähes 17 000 vesianalyysiä.

Vesienkäsittelyn kehitystä on jatkettu parantamalla hyväksi havaittujen luonnonmukaisten vesienkäsittelymenetelmien toimintaedellytyksiä. Menetelmäkehityksessä on testattu muun muassa kaupallisia suodatinlaitteistoja ja sähkösaostusta. Kehittäminen jatkuu edelleen, ja lähitulevaisuuteen on suunniteltu useita uusia menetelmäkokeita.

BAT-vesienkäsittelymenetelmät ja omavalvonta

BAT:lla (= Best Available Techniques eli paras käyttekelvoinen tekniikka) tarkoitetaan turvetuotannon vesienkäsittelyssä nykyaikaisia, luonnonmukaisia puhdistusmenetelmiä, kuten pintavalutuskenttiä ja kosteikkoja sekä erityistapauksissa myös

Simo Kokko ja Heli Kivisaari ottavat näytteitä Joutsan Havusuolta.

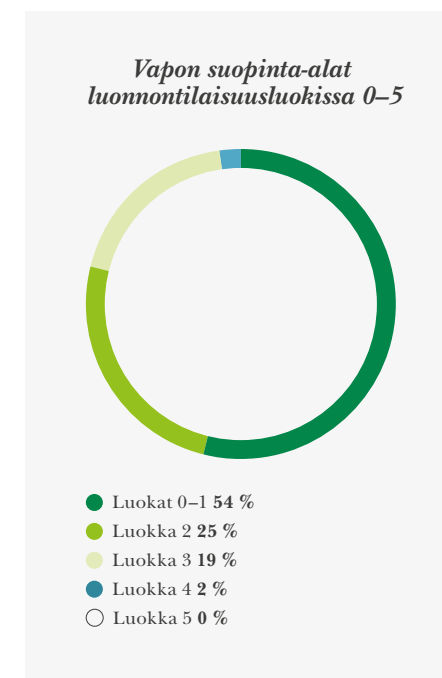
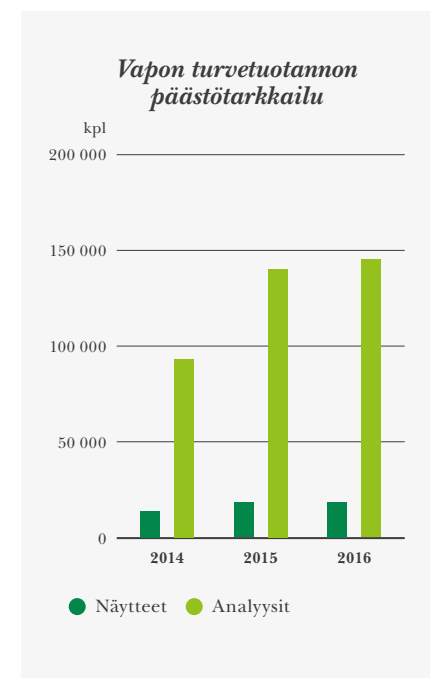
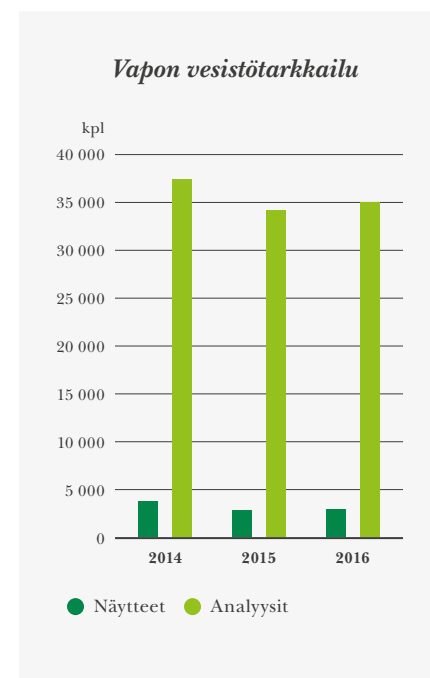
kemiallista puhdistusta. Ne täydentävät perustason menetelmien, kuten sarkaojarakenteiden ja laskeutusaltaiden puhdistustehoa. Turvetuotantoalueilla paras käyttekelvoinen tekniikka määritellään aina tapauskohtaisesti ottaen huomioon kunkin tuotantoalueen erityisolosuhteet ja jäljellä oleva käyttöaika.

Kesästä 2016 lähtien Vapolla on vain sellaisia tuotantoalueita, joiden vesienkäsittely on parhaan käyttekelvoinen tekniikan mukaista.

Vapo jatkaa turvetuotannon vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden tehostettua valvontaa. Vapo on velvoittanut turvetuotantoa tarkastamaan vesiensuojelurakenteet tuotantokaudella kahden viikon välein

Turvetuotannon päästötarkkailussa otettiin 18 362 näytettä, joista tehtiin yli 140 000 analyysiä

Vesistökuormitukset

Ominaiskuormitus (kg/ha/a)	2013	2014	2015	2016
Kiintoaine	43,8	38,2	40,1	37
Typpi	7	6,6	9,2	9,7
Fosfori	0,28	0.20	0,33	0,35
Kokonaiskuormitus (t/a)				
Kiintoaine	3 002	2 116	2 193	1 923
Typpi	459	367	428	362
Fosfori	18	11	13	12

vuodesta 2012 lähtien. Lisäksi kesäajaksi palkatut ympäristötarkastajat ovat tarkastaneet kaikkien tuotantoalueiden vesienkäsittelymenetelmät sekä ympäristölupaehtojen mukaiset asiat vuodesta 2011 lähtien.

Kekkilän kompostointilaitoksilla tehdään ympäristöluvuissa määrätty käyttö-, vaikutus-, päästö- ja vesitarkkailut. Kompostointilaitoksissa syntyvät prosessijätevedet hyödynnetään kokonaisuudessaan kompostointilaitoksen omissa prosesseissa. Jotta tämä on mahdollista, on kompostilaitoksilla tehty viimeisimmän vuoden aikana kehittämistoimia, minkä johdosta laitosten jätevedet saadaan entistä paremmin käytettyä uudelleen ja minimoitua laitokselta lähtevän veden määrä. Vesistöön johdettavien kenttävesien osalta suunnitellaan vesienkäsittelyn tehostamista entisestään.

Melu- ja pölytarkkailu

Melu- ja pölyvaikutuksia minimoidaan kaikissa Vapon toiminnoissa. Turvetuotannossa tavoitteena on mahdollisimman vähäiset pöly- ja meluvaikutukset. Turvetuotannossa tuotantomenetelmiä ja -koneita kehitetään jakuvasti vähemmän pölyäviksi. Lisäksi yrittäjiä koulutetaan ympäristöä huomioivaan ajo- ja työskentelytapaan pölyn ja melun vähentämiseksi.

Ympäristölupapäätöksissä annetaan määräykset sallituista päästöistä ilmaan sekä melusta. Vuonna 2016 Vapon turvetuotantoalueilla tehtiin pölytarkkailua kahdeksassa ja melutarkkailua yhdeksässä kohteessa.

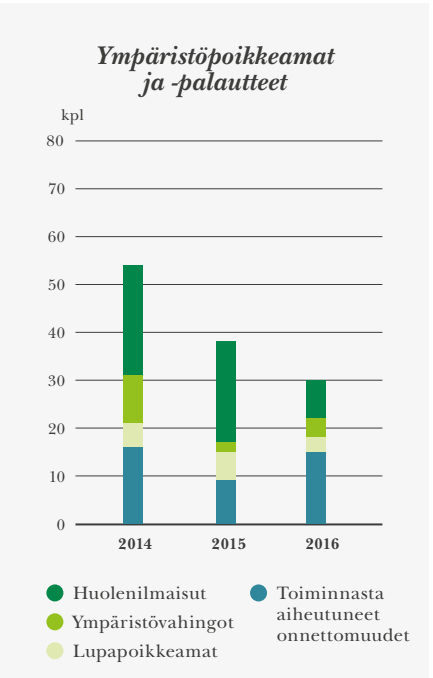
Ympäristömelutarkkailua tehtiin myös Sotkamon voimalaitoksella ja neljällä lämpölaitoksella.

Osalla turvetuotannon kohteista pöly- ja meluhaitan seuranta perustuu lähiasutukselle lähetettävään tiedotteeseen, jossa pyydetään ilmoittamaan mahdollisista haitoista. Vuonna 2016 tällaisia kohteita oli 127.

Päästöt ilmaan

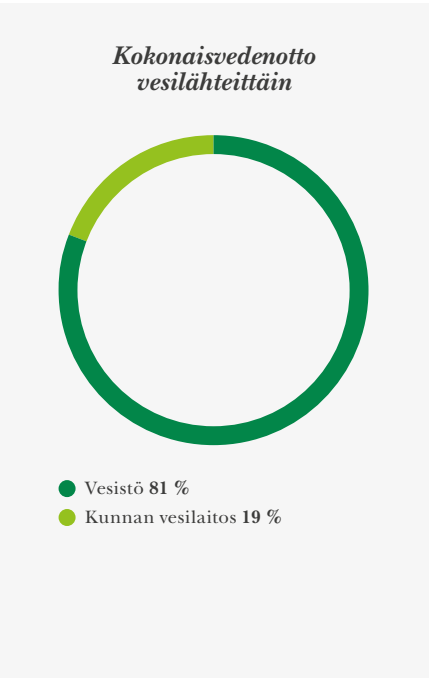
Vuonna 2016 savukaasupäästömittauksia tehtiin viidellä voimalaitoksella ja kuudella lämpölaitoksella. Lisäksi Haapaveden voimalaitoksella savukaasupäästöjä tarkkaillaan jatkuvatoimisilla mittalaitteilla.

Vapon lämpö- ja voimalaitosten hiilidioksidipäästöt pysyivät samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Hiukaspäästöt vähenivät seitsemän prosenttia, NO_x-päästöt kolme prosenttia ja SO₂-päästöt neljä prosenttia. Hiukkas- ja SO₂-päästöjen vähentymiseen on vaikuttanut erityisesti Sotkamon voimalaitoksen savukaasupesurin käytön otto. Typenoksidien vähentymiseen on vaikuttanut eniten polton optimointi ja kattiloiden viritykset.

Vapon kuljetusten päästöt ovat pieniä verrattuna lämpö- ja voimalaitosten päästöihin, mutta turvekuljetusten polttoaineet muodostavat noin kolmanneksen turvetuotannon kustannuksista.

Vapon kuljetuksista valtaosa muodostuu turpeen maantiekuljetuksista. Vapon turvekuljetuksista 53 prosenttia ja pelletin kuluttajakakelusta 90 prosenttia suoritettiin kalustolla, joka kuuluu ajoneuvojen päästöluokkaan 5 tai 6. Kyseisissä Euro-luokissa päästömääräykset ovat tiukemmat kuin alemmissa luokissa 1–4. Vuonna 2016 turvekuljetusten hiilidioksidipäästöt laskivat kaksi prosenttia edellisvuoteen verrattuna. Suhteelliset päästöt säilyivät kuitenkin samalla tasolla edellisvuosiin verrattuna ja olivat noin 50 grammaa hiilidioksidia tonnikipometriä kohden.

ENERGIA- JA MATERIAALI-TEHOKKUUS

Vapo kierrättää ja toimittaa jätteitä hyötykäyttöön sekä vähentää aktiivisesti energiankäyttöään.

Materiaalitehokkuudella vähennetään kaatopaikkajätettä

Vapo lisää aktiivisesti jätteiden kierrätystä ja hyötykäyttöä. Vuonna 2016 syntyneestä jätteestä kierrätettiin 72 prosenttia. Merkittävimpiä jätejakeita ovat tuhka ja käytetty aumamuovi. Vuonna 2016 Vapo toimitti käytettyjä aumamuojeja hyötykäyttöön noin 2 167 tonnia, josta hyödynnettiin energiana 70 prosenttia ja kierrätysmateriaaleina 30 prosenttia. Muita tehtyjä toimenpiteitä ovat muun muassa kierrätysraaka-aineiden hyödyntäminen Kekkilän toiminnoissa sekä materiaalihävikin pienentäminen.

Tuhkan hyötykäyttö

Vapo jatkoi toimenpiteitä lämpö- ja voimalaitostensa tuhkan hyötykäytön lisäämiseksi vuonna 2016. Vapon tuhkat syntyvät pääosin puun ja turpeen poltosta. Tuhkan

laatua seurataan laboratorioanalyysillä, jotta varmistetaan soveltuvuus eri hyötykäyttökohteisiin. Suuri osa vuonna 2016 syntyneestä tuhkasta päätyi välivarastoon odottamaan käyttöä, ja välivarastoidun tuhkan määrä oli huomattavasti suurempi kuin edellisvuonna. Maarakennushyötykäyttö vähentyi merkittävästi, kun taas välivarastoidun tuhkan määrä kasvoi jonkin verran edellisvuodesta. Maarakennushyötykäytön osalta saatiin uusi ympäristölupapäätös lainvoimaiseksi.

Energiatehokkuus

Energiatehokkuuden parantaminen on konsernin keskeinen ympäristötavoite. Vapo on mukana työ- ja elinkeinoministeriön energiatehokkuussopimuksessa vuosille 2008–2016.

Vuonna 2016 Vapossa jatkettiin omien voima- ja lämpölaitosten monivuotista ke-

Vapon laitosten tuhkan käyttö 2016, yhteensä 16 000 tonnia

Turvetuotannon ympäristösitoumukset

- Rakennamme kaikille tuotannossa oleville alueille BAT:n mukaiset vesienkäsittelymenetelmät.
- Jatkamme vesienkäsittelyrakenteiden toimivuuden tehostettua valvontaa.
- Esitämme verkkosivuilla kaikkien tuotantoalueiden vastuuhenkilöt sekä päästö- ja vesistötarkkailuraportit.
- Lisäämme jatkuvatoimisten mittareiden käyttöä kuormituksen valvonnassa.
- Tuotamme turvetta vain luonnontilaltaan muuttuneilla turvemaidilla.
- Jatkamme omistamiemme, merkittäviä luontoarvoja sisältävien soiden vaihtamista ojitettuihin turvemaihin tai myymme niitä suojelutarkoituksiin.
- Sitoudumme siihen, että vuodesta 2016 lähtien uuden tuotantosuo kiintoaine- ja ravinnekuormitus on pienempi kuin ennen turvetuotantoa.
- Sitoudumme siihen, että kaikki tuotantoalueemme ovat tuotantokaudella päästötarkkailussa ja puolet ympäri-vuotisessa tarkkailussa. Laajennettua tarkkailua jatketaan kolme vuoden ajan.
- Vapon turvetuotannosta poistuvat alueet ovat seuraavassa maankäytössä viimeistään kahden vuoden kuluessa tuotannon päättymisestä.

hitysohjelmaa energiatehokkuuden parantamiseksi ja öljyn käytön vähentämiseksi. Vuoden 2016 merkittävimpiä energiatehokkuusinvestointeja olivat Sotkamon voimalaitoksen laiteinvestoinnit ja Forssan voimalaitoksen kaukolämpöakku. Muilla voimalaitoksilla ja lämpölaitoksilla toteutettiin useita tehostamistoimenpiteitä.

Turvetuotannossa energiatehokkuutta on kehitetty muun muassa parantamalla pumppaamojen energiatehokkuutta ja selvittämällä aurinkosähkön käyttömahdollisuuksia sekä pumppaamoiden etävalvontamahdollisuuksia.

Vapon sähkön kulutus vuonna 2016 oli 36 910 MWh (ei sisällä voimalaitosten sähkönkulusta). Sähkön kulutus vähentyi 15 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna. Vähentämiseen vaikuttaa Vapo Timberin myynti.

Vapon lämmön- ja sähköntuotanto sekä siinä käytetyt polttoaineet on raportoitu sivulla 18.

Lämpö- ja voimalaitosten päästöt

	2014	2015	2016
CO ₂ -päästöt, 1 000 tonnia	312	335	344
Hiukkaset, t	216	179	138
NO _x , t	782	777	940
SO ₂ , t	722	503	637

*Vuosien 2014 ja 2015 tiedot ovat lämpö- ja voimalaitosten päästöt. Vuoden 2016 tiedoissa on lisäksi mukana pellettitehtaat. Raportoidut päästöt perustuvat savukaasumittauksiin sekä laskennallisiin kertoiin. Mittaus ja laskenta perustuu EU:n ja kansallisen lainsäädännön vaateisiin. Lisäksi Vapo Oy:n päästökau-pan piiriin kuuluvien laitosten hiilidioksiditonnit (CO2/t) raportoidaan päästökauppain mukaisesti. Laskenta perustuu Euroopan päästökauppajärjestelmään.

Turvekuljetusten hiilidioksidipäästöt

	2014	2015	2016
CO ₂ -tonnia	21 208	18 635	18 252

Jätteiden määrä, tonnia

	2014	2015	2016
Kaatopaikalle loppusijoitukseen	9 402	7 513	4 758
Kierrätetty	23 059	25 799	12 374
Kokonaisjättemäärä	32 461	33 312	17 132
Kierrätysaste %	71	77	72

Käytettyjen aumamuovien hyötykäyttö*
*Vuoden 2014 aumamuovien määrä on laskettu aiemmista vuosista poiketen käyttäen kaikkien muovien osalta puhtaukerointia 0,6. Aiemmin puhtauskerroin on ollut osalla muoveista 1,0 ja osalla 0,6.

VAIKUTAMME
PAIKALLISESTI

Toimitusketjun vastuullisuus • Paikalliset vaikutukset
Lupien ja määräysten mukaisuus • Työllistäminen

TOIMITUSKETJUN VASTUULLISUUS

Paikalliset yrittäjät ovat keskeinen osa Vapon polttoainetoimitusketjua.

Vapon polttoaineiden toimitusketjut rakentuvat paikallisista yrityksistä, sillä turve- ja puupolttoaineet hankitaan yleensä alle 150 km etäisyydellä kaupunkien, kuntien sekä teollisuuden lämpö- ja voimalaitoksista. Vapon tavoitteena on rakentaa monivuotisia yhteistyösopimuksia, joilla luodaan

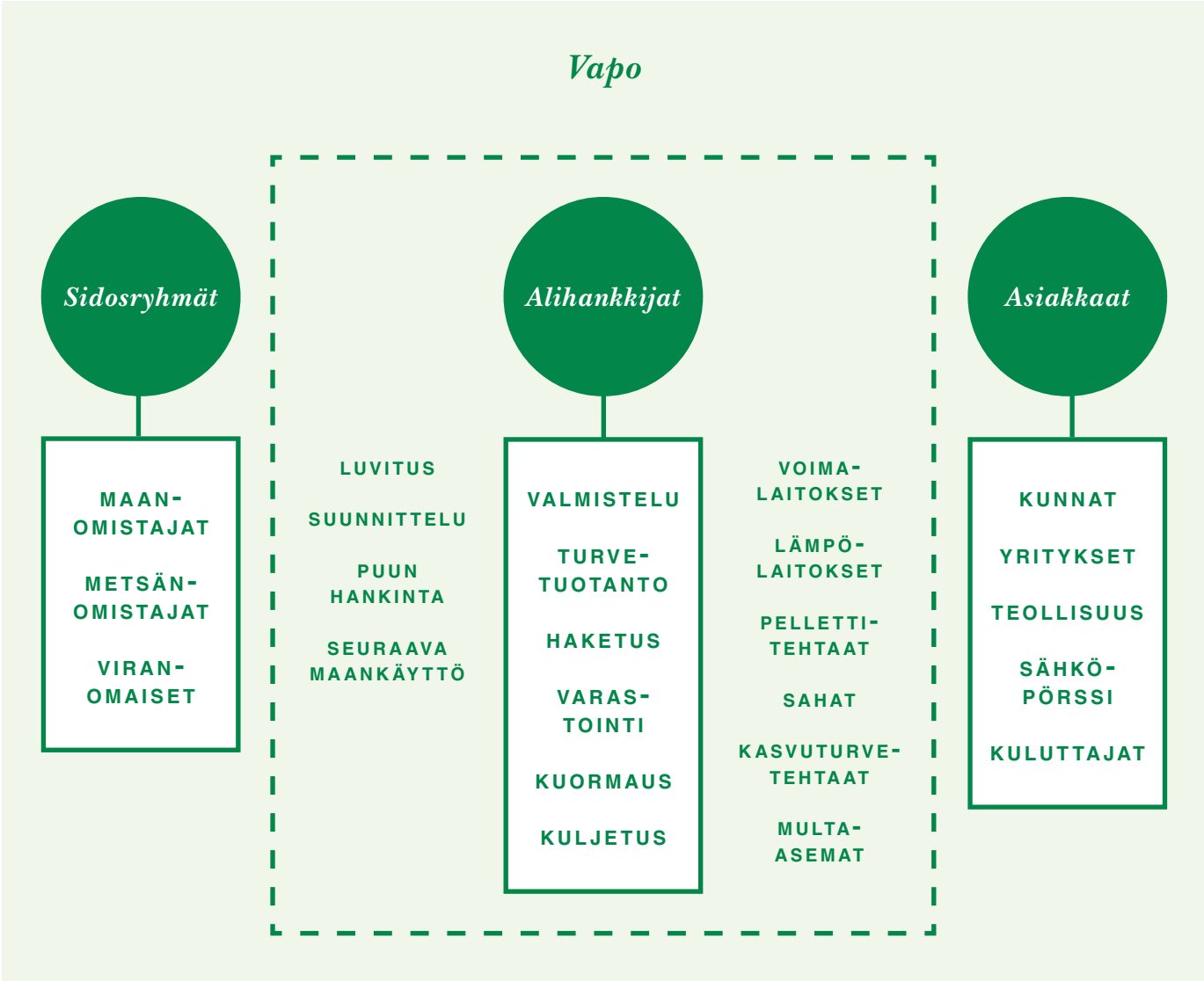
investointimahdollisuuksia molemmille osapuolille. Näin syntyy työpaikkoja ja jatkuvuutta paikallisesti. Vuonna 2016 Vapo hankki turvetuotteiden toimitusketjun eri vaiheissa palveluita yli 300 yritykseltä ja puuenergian hankinnassa ja toimituksissa palveluita ostettiin yli 100 yritykseltä.

Vastuullisuuden ja asioiden läpinäkyvyyden merkitys toimitusketjussa on korostunut voimakkaasti 2010-luvulla. Vastuullisuuden painoarvo ketjun toiminnassa ja yrittäjien valintakriteerinä nousee esiin monissa yhteiskunnallisissa asioissa. Vapon kaikki sopimusyrittäjät kuuluvat Suomen Tilaaajavastuu Oy:n

ylläpitämään Luotettava Kumppani-palveluun, jonka avulla yrittäjä voi reaaliaikaisesti osoittaa hoitaneensa tilaajavastuulain edellyttämät velvoitteet. Luotettava Kumppani-palvelun lisäksi kaikki sopimusyrittäjät sitoutuvat noudattamaan Vapon eettisiä ohjeita, jotka hyväksyttiin vuonna 2015. Vuoden 2016 aikana eettiset ohjeet saatettiin osaksi kaikkia sopimuksia. Toinen merkittävä, vuonna 2015 aloitettu vastuullisuusasia, on puupolttoaineiden alkuperäketjun PEFC-sertifiointi. Tavoite saavutettiin vuoden 2016 aikana ja Vapon kaikki puupolttoaineet ja ainespuut ovat nyt sertifikaatin piirissä. Kenttäoperaatioiden ja ympäristöarvokenteiden kunnan valvontaan Vapossa on rakennettu Mobi-järjestelmä. Järjestelmä toimii samalla sopimusyrittäjille palveluna, jossa kaikki tiedon siirto tapahtuu sähköisesti. Tuotannossa vastaavien yrittäjien sopimukset on sidottu siihen

liittyvien ympäristöasioiden kunnossapitoon ja valvontaan. Toiminnanohjaus ja valvonta tehdään reaaliaikaisesti ja sitä kontrolloidaan tuotantokauden aikana omavalvonnalla. Vuoden 2016 Mobi-järjestelmien kehitys kohdistui työmaa-asiakirjojen digitointiin ja sähköiseen jakeiluun, jonka jälkeen esimerkiksi kaikki ympäristölupiin liittyvät asiakirjat ja käyttötiedot voidaan siirtää sähköisesti reaaliajassa. Vuoden 2017 tavoite on päästä testaamaan järjestelmää laajamittaisesti. Yrittäjien koulutuksissa jatkettiin vahvasti työturvallisuusteemalla. Vuoden 2015 koulutuksista saadun palautteen perusteella Vapossa päätettiin panostaa entistä enemmän sopimusyrittäjien koulutukseen. Koulutusohjelma laadittiin yhdessä Työterveyslaitoksen kanssa ja teemana oli työnantajavelvollisuudet kuten perehdytys, riskien- ja vaarojen arviointi sekä työterveyshuolto. Koulutuksen kesto oli päivän ja niitä järjestettiin kaikkiaan 6 tilaisuutta eri puolilla Suomea. Koulutuksiin osallistui yli 150 yrittäjää. Kaikkiaan toimitusketjun eri yrittäjätilaisuuksia pidettiin lähes 20 ja niihin osallistui yli 300 yrittäjää. Ajo- ja kuljettajalapakoulutuksiin osallistui yli 500 työkoneen- tai autonkuljettajaa.

Luotettava kumppani-ohjelman lisäksi kaikki sopimusyrittäjät sitoutuvat noudattamaan Vapon eettisiä ohjeita.

CASE PUUTARHANHOITO KASVATTA MYÖS YHTEISÖÄ

Kekkilän Kasvatetaan iloa -hankkeissa paikallisyhteisöt luovat kukoistavia puutarhoja.

Keväällä 2016 Kekkilä auttoi ilman vanhempiaan Suomeen saapuneita maahanmuuttajalapsia rakentamaan oman puutarhan. "Puutarha voi olla lapsille paikka, jossa heillä on tilaa luoda uusia alkuja ja tehdä asioita yhdessä. Olemme nähneet, miten tärkeä vaikutus puutarhalla on ihmisten elämään. Uutta kasvua luodessaan ihminen ei vain kasvata – vaan kasvaa myös itse. Luontoyhteys tuo elämään kallisarvoista rauhaa ja iloa," kertoo Kekkilän brändistä ja viestinnästä vastaava **Nina Kinnunen**. Lasten kanssa toteutettu puutarha on yksi Kekkilän kymmenestä vuosittaisesta Kasvatetaan iloa -hankkeesta, joissa tuetaan paikallisyhteisöjen puutarhaharrastusta. Kekkilä antaa hankkeisiin sekä tuotteita että asiantuntemustaan. Aiemmin on muun muassa luotu kukoistava yrittäjä- ja lähiväestön keskeille ja lahjoitettu muistisairaiden vanhuksien hoitokodille tarvikkeet puutarhan rakentamiseen. "Kekkilä haluaa kannustaa ihmisiä kasvamaan yhdessä, sillä jokainen kasvukokemus on tärkeä," toteaa Kinnunen.

CASE

Helmi-Orvokki Jouppi oppi paljon uutta työskennellessään päivän operaatiopäällikkönä Vapolla.

YRITYSKYLÄSSÄ TEHTIIN KAUPPAA JA KOKOUSTETTIIN

Vapo on osa Yrityskylä Pohjamaata, jossa koululaiset pääsevät päiväksi kokeilemaan työelämää.

Vaasan Strömberg Parkissa kävi vilinä, kun tiloihin marraskuussa 2016 rakennettu Yrityskylä Pohjanmaa täyttyi Ylihärman kirkonkylän koulun ja Seinäjoen Kärjen koulun kuudesluokkalaisista oppilaista. He olivat päivän ajan töissä kylän 19 pienoyrityksessä, joista yksi on Vapo.

– Yrityskylässä kuudesluokkalaiset larppaavat työelämää eli roolipelin tavoin työskentelevät yhdessä ammatissa päivän ajan, kertoo aluekoordinaattori **Kukka-Maaria Kallio**.

Yrityskylän pelijärjestelmän käsikirjoituksessa on 85 ammattinimikettä ylläkäristä toimitusjohtajaan ja toimittajasta myyjään. Ammatin lisäksi jokainen oppilas on myös kuluttaja ja kansalainen.

Energiamessut ja kaukolämpökauppoja Ylihärman kirkonkylän koulun oppilas **Helmi-Orvokki Jouppi** työskenteli Yrityskylässä päivän ajan Vapolla operaatiopäällikkönä. Työtehtäviin kuuluivat muun muassa kokoukset ja Energiamessut, kaukolämpösopimuksen myyminen

Vapo on vahvasti mukana alueellisessa talouselämässä työnantajana.

sekä suotyypien tunnistaminen. Vaposta Helmi-Orvokilla ei ollut etukäteen juurikaan tietoa.

– Netistä olin katsonut vähän etukäteen tietoa. Jos en olisi tullut tänne, en olisi oppinut näin paljon, hän kertoo.

Operaatiopäällikön lisäksi Vapolla Yrityskylässä työskentelivät myös aluejohtaja, käyttöpäällikkö ja ympäristöasiantuntija. Helmi-Orvokki oli päivään tyytyväinen; mukavinta oli myyminen.

– Haastavinta oli suunnitella Energiamessuja, kun työkavereilla oli juuri silloin vapaata ja messuja olisi pitänyt miettiä yhdessä, Helmi-Orvokki kertoo.

Yrityskylän energiamessut kuitenkin sujuivat mallikkaasti ja kauppaakin tehtiin, kun Helmi-Orvokin opettaja Reijo Rajala kävi Vapon pisteellä tekemässä kaupat.

Vapo tutuksi paikallisille lapsille

Vapolaisten päivä Yrityskylässä alkoi ja päättyi kokouksella. Päivän viimeisessä henkilöstökokouksessa käytiin aluejohtajan johdolla läpi, miten päivä oli mennyt. Päätöspöytäkirjaan kirjattiin, mitä päivän aikana oli opittu. Lapset oppivat päivän aikana sosiaalisuutta ja yrittäjyyttä. Tärkeintä yrityksen pyörittämisessä olivat yhdessä työskentely ja aikataulut.

Vapon aluejohtaja **Tommi Pihlajasalon** mukaan Yrityskylään osallistuminen on tärkeää sidosryhmävaikuttamista.

– Vapo on vahvasti mukana alueellisessa talouselämässä työnantajana ja paikallisessa energiantuotannossa merkittävässä roolissa kuntien ja teollisuuden lämmittäjänä. Haluamme näkyä myös lapsille olemalla paikallisessa Yrityskylässä mukana, Pihlajasalo toteaa.

TALOUEDELLINEN VASTUU

Vapo parantaa kannattavuuttaan ja kehittää uusia liiketoimintoja.

Kannattava liiketoiminta on taloudellisen vastuun perusta. Vapo on viimeisen viiden vuoden aikana panostanut merkittävästi kannattavuuden parantamiseen sekä uusien liiketoimintojen kehittämiseen, jotta yrityksen olemassaolo ja työntekijöiden sekä yhteistyökumppaniverkoston toimeentulo pystytään turvaamaan myös tulevaisuudessa. Vuonna 2016 julkistetut uudet liiketoiminnat, Vapo Fibers ja Vapo Carbons, ovat hyviä esimerkkejä uusista, Vapon vahvuuksiin pohjautuvista liiketoiminta-avauksista, joilla Vapon tulevaisuuden kilpailukykyä rakennetaan.

Vapon tilivuosi päättyi huhtikuussa 2017, ja yhtiö teki liikevoittoa 20,0 miljoonaa euroa, kun vuotta aikaisemmin liikevoitto jäi 8,6 miljoonaan euroon. Konsernin rakennejärjestelyihin liittyvät kertaluonteiset erät heikensivät taloudellista tulosta, mutta yrityksen vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat hyvällä tasolla. Kannattavuuden odotetaan paranevan

tulevana vuonna merkittävästi liiketoiminnan tehostamisohjelmien ja yhtiön omistamien turvamaa-alueiden yhtiöittämisen seurauksena.

Vapo-konsernin yhtiöt maksavat kaikki lakisääteiset veronsa oman liiketoimintansa perusteella siihen maahan, jossa ne harjoittavat liiketoimintaa. Vapo-konsernin yhtiöt eivät hyödynnä liiketoiminnasta riippumattoman, kansainvälisen verosuunnittelun keinoja verojen minimointiin, eikä yhtiöillä ole verosuunniteluun liittyviä kytkeäviä OECD:n määrittelemiin veroparatiisimaihin. Millään konserniyhtiöllä ei ole maksamattomia veroja eikä meneillään olevia valitusprosesseja. Yhtiön verostrategian toteutumisesta ja maakohtaisten vero-ohjeiden noudattamisesta vastaa konsernihallinto.

Paikalliset taloudelliset vaikutukset

Vapon paikalliset vaikutukset työllistäjänä, veronmaksajana ja tuotteiden ja palvelui-

den ostajana ovat merkittävät erityisesti päätoimintamaissa Suomessa, Ruotsissa ja Virossa. Suurin muutos Suomessa vuonna 2016 oli Vapo Timber Oy:n Lieksan ja Nurmeksen sahojen myynti uudelle omistajalle, mikä näkyy maakuntakohtaista taloudellista vaikutusta kuvaavissa taulukoissa Pohjois-Karjalan kohdalla. Vapolle oli tärkeää, että kaupan myötä sahojen toiminnan jatkuvuus saatiin turvattua.

Vuonna 2016 Vapon kokonaisinvestoinnit Suomessa olivat noin 26 miljoonaa euroa, kun vuotta aikaisemmin investoitiin yli 40 miljoonalla eurolla. Vuonna 2015 Vapo kasvatti lämpö- ja sähköliiketoimintaansa liiketoimintaostoin, mikä näkyi mittavina investointipanostuksina erityisesti Uudellamaalla. Vuoden 2016 suurin yksittäinen investointikohde oli Jyväskylän Valion lämpölaitosinvestointi. Uudet liiketoiminnat tulevat kasvattamaan yhtiön investointipanostuksia tulevana vuosina, kun uutta tuotantokapasiteettia rakennetaan.

Ostot ja investoinnit maakunnittain 2016, euroa

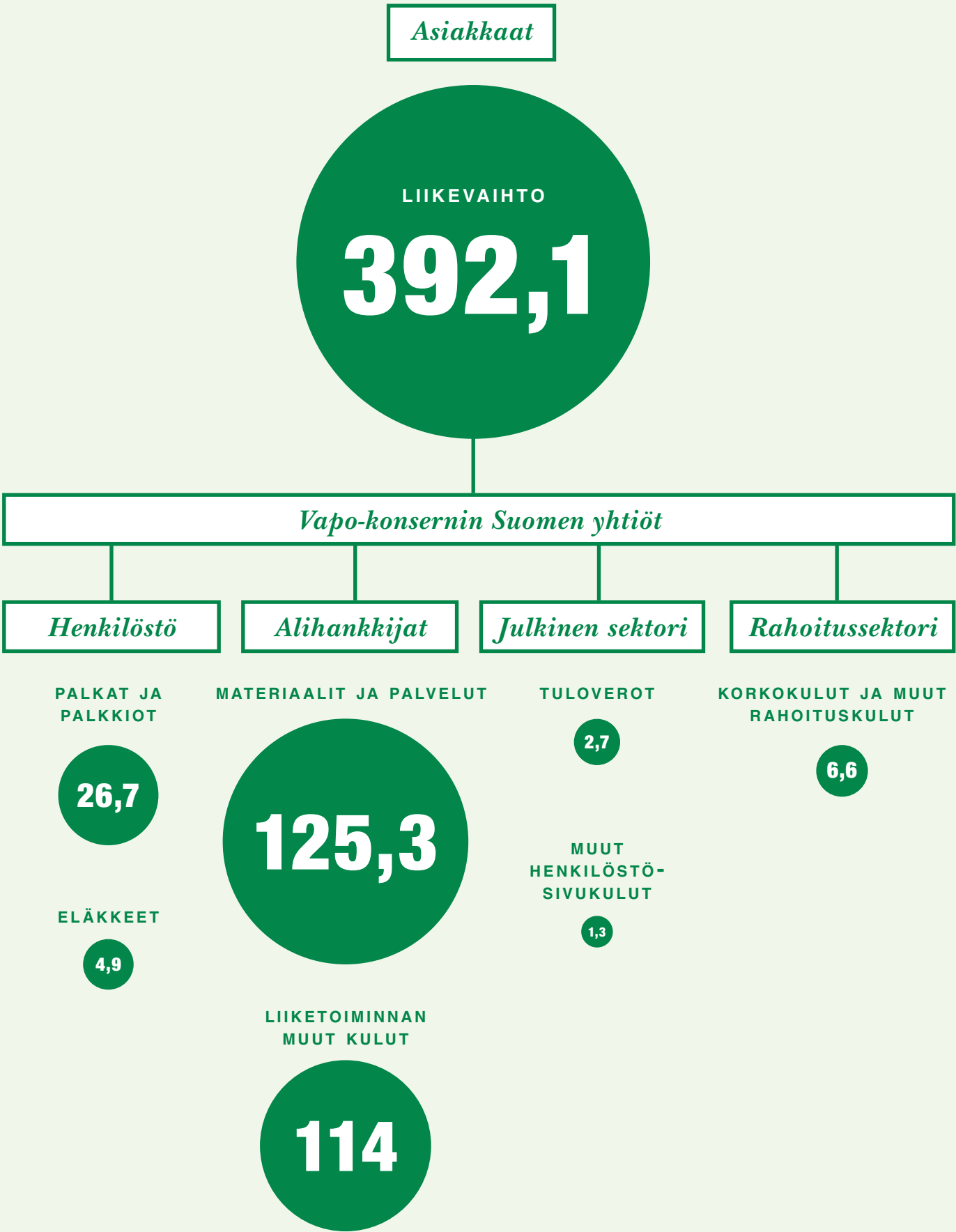
Maakunta	Ostot	Muutos-%	Investoinnit	Muutos-%	Yhteensä
Pohjois-Karjala	13 337 563	-82,2 %	901 037	-7,4 %	14 238 600
Pirkanmaa	20 786 275	10,6 %	2 896 284	5,2 %	23 682 559
Etelä-Pohjanmaa	13 062 050	-10,8 %	3 382 804	-15,4 %	16 444 854
Pohjois-Pohjanmaa	13 190 953	-16,6 %	2 296 351	-10,7 %	15 487 304
Uusimaa	3 720 780	5,0 %	3 081 006	-75,1 %	6 801 786
Satakunta	12 252 593	-9,1 %	905 113	-48,0 %	13 157 706
Keski-Suomi	7 410 941	-18,3 %	7 771 555	173,6 %	15 182 496
Kanta-Häme	8 725 322	-18,7 %	920 077	484,2 %	9 645 399
Etelä-Karjala	8 011 622	1,6 %	774 334	18,1 %	8 785 956
Lappi	7 356 126	-6,2 %	397 875	53,9 %	7 754 001
Kainuu	2 642 585	-12,3 %	412 407	-91,7 %	3 054 992
Etelä-Savo	2 638 349	-25,0 %	758 054	-65,4 %	3 396 403
Pohjois-Savo	4 052 669	8,7 %	690 355	-31,4 %	4 743 024
Varsinais-Suomi	2 592 189	32,1 %	1 813	-99,9 %	2 594 002
Kymenlaakso	1 933 841	-12,1 %	243 947	61,0 %	2 177 788
Päijät-Häme	840 898	39,6 %	243 028	-76,6 %	1 083 926
Keski-Pohjanmaa	805 918	3,3 %	106 908	-54,9 %	912 826
Pohjanmaa	178 173	-12,5 %	502 110	100,0 %	680 283
Kaikki yhteensä	123 538 847	-35,9 %	26 285 058	-34,9 %	149 823 905

Vapo-konsernin verojalanjälki, tiedot tilikaudelta 1.5.2016–30.4.2017, miljoonaa euroa

	Suomi	Ruotsi	Norja	Tanska	Viro	Latvia	Espanja	Venäjä
TILIKAUDELTA MAKSETTAVAT VÄLITTÖMÄT VEROT, MILJ. EUR								
Tuloverot	2,639	0,312	0,003				*	
Työnantajamaksut	0,479	2,515	0,116	*	0,614		*	
Kiinteistöverot	0,455	0,012	0,016	0,006	0,045			
Muut verot	0	0,104			0,213			
TILIKAUDELTA MAKSETTAVAT VÄLILLISET VEROT, MILJ. EUR								
Valmisteverot	1,756	0,067						
TILIKAUDELTA TILITETTÄVÄT VEROT, MILJ. EUR								
Palkkaverot	7,789	2,517	0,395	*	0,347		*	0,009
Arvonlisäverot, myynnit	73,940	18,133	1,873	0,051	4,046			0,066
Arvonlisäverot, hankinnat	58,764	13,253	1,431	0,039	4,938	0,057	0,013	0,045
Muut verot	0,366	0,185					*	
Liikevaihto maittain eriteltynä	311,685	70,213	5,545	0,003	25,152		0,495	0,290
Tulos ennen veroja maittain eriteltynä	-1,495	1,754	-0,531	0,032	1,647		0,117	-0,060
Henkilöstö maittain eriteltynä	516	174	21	1	57		1	6
Nettoinvestoinnit maittain eriteltynä	-8,937	2,182	0,119	0,020	2,514			
Avustukset ja julkiset tuet	0,424	0,010	0,011					

* Tiedot ilmoitetaan, mikäli henkilöstön määrä on viisi tai enemmän.

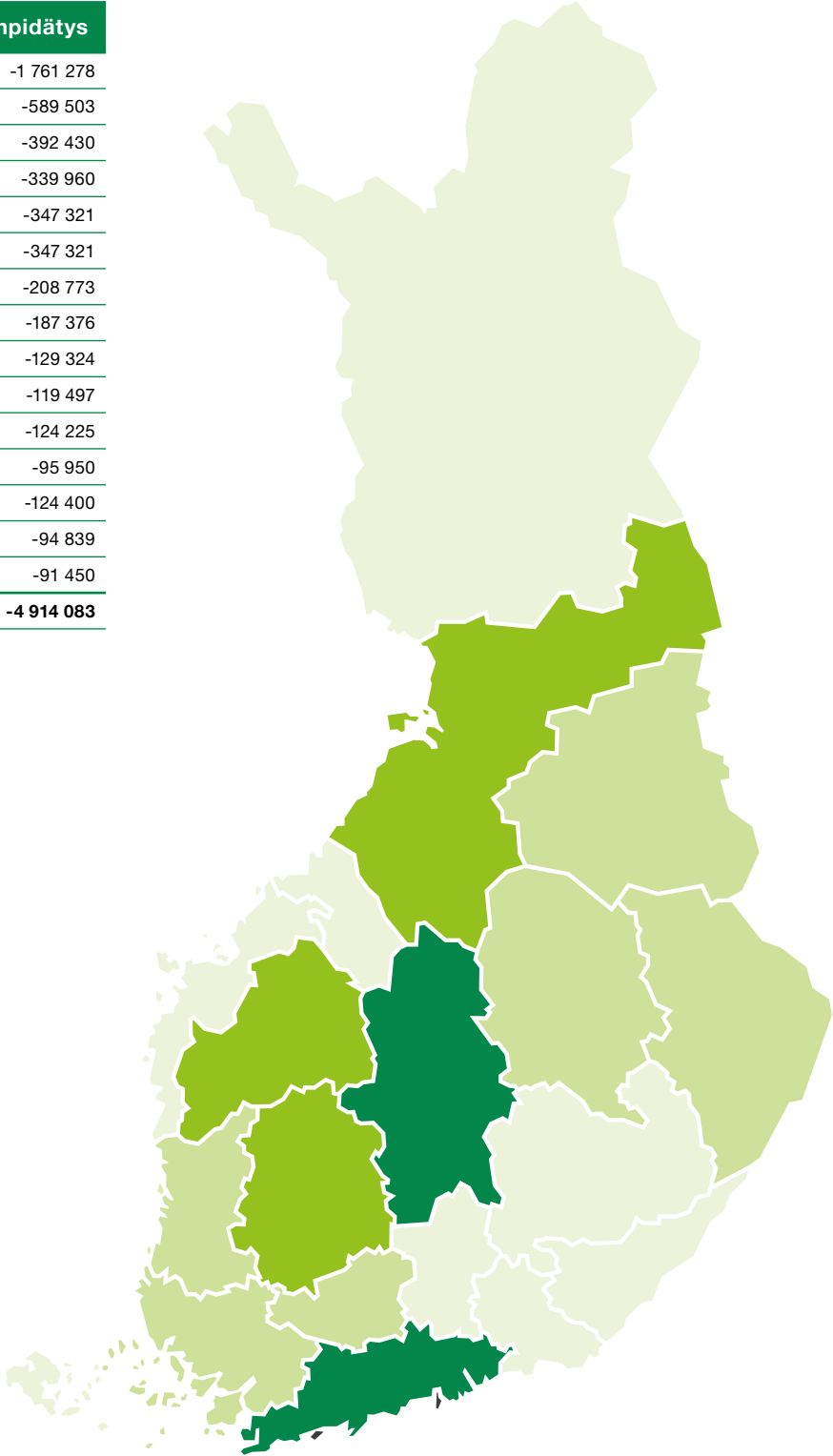
Taloudelliset vaikutukset tilikaudella 1.5.2016–30.4.2017 (milj. EUR)

Vapo-konsernin Suomen yhtiöiden maksamat palkat 2016 kunnat TOP 15, euroa

Kunta	Bruttopalkka	Ennakonpidätys
Jyväskylä	5 411 832	-1 761 278
Helsinki	1 940 209	-589 503
Seinäjoki	1 418 954	-392 430
Oulu	1 229 118	-339 960
Espoo	1 157 063	-347 321
Vantaa	1 060 716	-347 321
Parkano	785 402	-208 773
Salo	613 508	-187 376
Forssa	478 089	-129 324
Kihniö	460 874	-119 497
Siikalatva	447 689	-124 225
Eura	409 118	-95 950
Kuopio	399 937	-124 400
Jalasjärvi	386 350	-94 839
Lieksa	340 680	-91 450
Yhteensä	16 539 539	-4 914 083

Vapo-konsernin Suomen yhtiöt palkat maakunnittain kalenterivuosi 2016, euroa

Karttaan on merkitty Vapo-konsernin Suomen yhtiöiden maksamat palkat maakunnittain ja suuruusluokittain jaoteltuna.

- 0–499 000 €
- 500 000–1 999 999 €
- 2 000 000–4 999 999 €
- 5 000 000– €

ARVOSTAMME OSAAMISTA

Osaamisen kehittäminen ja valmennus • Työhyvinvointi, -terveys ja -turvallisuus • Tasa-arvo ja monimuotoisuus

HENKILÖSTÖVASTUUN JOHTAMINEN

Vuonna 2016 Vapo uudisti toimintamallinsa, satsasi osaamiseen ja kehitti esimiestyötä.

Vuosi 2016 piti sisällään suuria muutoksia, jotka vaikuttivat Vapo Oy:n henkilöstöön. Syksyllä 2015 käynnistetty toimintamalliuudistus astui voimaan 1.1.2016. Toimintamalliuudistuksessa Vapossa lakkautettiin 150 työtehtävää ja perustettiin 100 uutta roolia, joissa henkilöiden tehtäväkenttä ja vastuut olivat selvästi laajemmat.

Toimintamalliuudistuksen läpivienti edellytti uusiin rooleihin valituille henkilöille uudenlaista koulutusta, valmennusta ja perehdytystä. Vaikka merkittävä määrä työtehtäviä väheni, vain 15 henkilöä jouduttiin irtisanomaan. Kaikille niille, joille ei voitu turvata työpaikkaa uudessa organisaatiossa, järjestettiin yksilöllisten tarpeiden mukaan räätälöity uudelleensijoittumisvalmennus, jonka pituus oli enimmillään vuoden mittainen. Valmennuksessa otettiin mukaan myös työterveyshuolto, jotta voitiin

varmistaa kaikkien valmennukseen osallistuvien yksilölliset tarpeet.

Painopisteinä osaaminen ja esimiestyö

Vapon hallituksen vahvistamassa strategiassa henkilöstövastuun toteuttamisen kulmakiviä ovat henkilöstön osaamisesta ja työhyvinvoinnista huolehtiminen. Vuonna 2016 painotettiin lähiesimiestyön kehittämistä ja työturvallisuuden parantamista. Lähiesimiestyön kehittämistä mitataan vuosittain suoritettavalla henkilöstötutkimuksella, jonka tulokset käydään läpi yhtiötasolla, liiketoimintatasolla ja tiimitasolla. Tulosten perusteella sovitaan korjaavat toimenpiteet, joiden etenemistä seurataan säännöllisesti. Vuonna 2016 lähiesimiestyöstä Vapon esimiehet saivat arvosanaksi 3,71 ja vuonna 2017 3,82.

Toinen ilmapiirimittauksen yhteydessä seurattava kokonaisuus on henkilöstön

tunne oppimisesta työssään. Vuonna 2016 tästä tuli arvosanaksi 3,71 ja vuoden 2017 ensimmäisessä mittauksessa 3,81.

Merkittävimmin edellisvuodesta olivat parantuneet organisaation oppimista ja rohkeutta mittaavat kokonaisuudet.

Vuonna 2016 koulutuksen painopisteenä oli uusien roolien perusvalmiuksien kohottaminen. Seuraavaksi tavoitteena on osaamisen syventäminen. Seuraavassa ilmapiirimittauksessa seurataan, kuinka Vapo onnistuu siinä, että uusien asioiden oppiminen on edelleen henkilöstön toimomalla tasolla. Perustavoitteena on, että kaikki koulutukset ovat mahdollisimman monen ulottuvilla.

Yhteistyötä edistetään

Ilmapiiritutkimuksen tuloksista poimitaan aina sellaisia kokonaisuuksia, joita seurataan erillisillä puolivuotis-

Koska työturvallisuutta haluttiin painottaa entisestään, Vapon ensimmäiseksi kokopäiväiseksi työturvallisuuspäälliköksi nimitettiin keväällä 2017 Esa Marttila.

mittauksilla, jotta voidaan varmistaa riittävän nopea reagointi. Nyt erityistä huomiota kiinnitetään me-hengen ja organisaation eri osien välisen yhteistyön kehittämiseen. Vapon haasteena on se, että henkilöstö on jakautunut kymmeniin pieniin työyhteisöihin, mikä vaikeuttaa työn lomassa tapahtuvaa informaation vaihtoa.

Vapo aloitti vuonna 2016 Vapo Studion, jonka tarkoituksena on viestiä koko henkilöstölle yhtiön strategiasta, sen jalkauttamisesta ja tavoitteista. Ensimmäinen Vapo Studio järjestettiin lokakuussa 2016 Jyväskylässä, ja sinne kokoontui koko Vapo Oy:n henkilöstö koko päivän kestävään tilaisuuteen. Osallistumisprosentti oli yli 90, ja osallistujat antoivat päivälle kiitettävän arvosanan. Vapo Studioita on jatkettu digitaalisessa muodossa. Tavoitteena on,

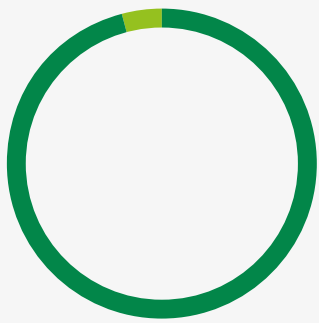
että henkilöstö kutsutaan seuraamaan suoraa studiolähetystä kuukausittain, ja lisäksi aina, kun jotain merkittävää informoitavaa ilmenee. Studiota voi seurata työasemalta tai mobiililaitteilla, ja tilaisuuteen voi osallistua lähettämällä kysymyksiä ja kommentteja.

Seuraavalle vuodelle on asetettu tavoitteeksi, että organisaatioiden välisen yhteistyön laatua mittavan kokonaisuuden arvosana ilmapiirimittauksessa saadaan nousemaan nykyisestä 2,9:stä 3,3:een.

Tavoitteena tapaturmataajuuden puolittaminen

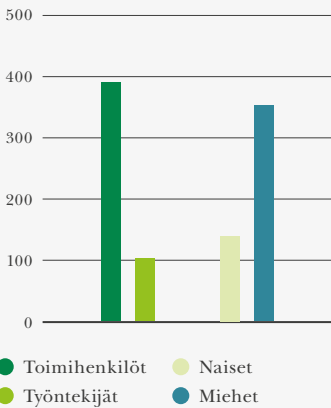
Pitkällä tähtäimellä ainoaksi hyväksyttäväksi tavoitteeksi on asetettu se, että yhtiössä ei tapahtuisi yhtään työtapaturmaa. Teollisissa ympäristöissä tämä on haastava, mutta mahdollinen tavoite.

Työntekijärakenne Vapo-konserni Suomi 31.12.2016, yhteensä 488 henkilöä

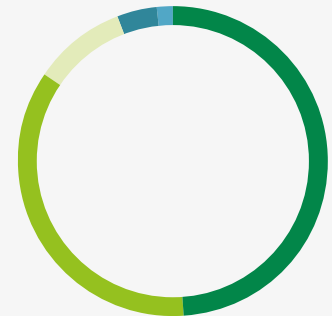

● Vakituiset 96 %
● Määräaikaiset 4 %

Henkilöstön määrä Vapo-konserni Suomi 31.12.2016, yhteensä 488 henkilöä

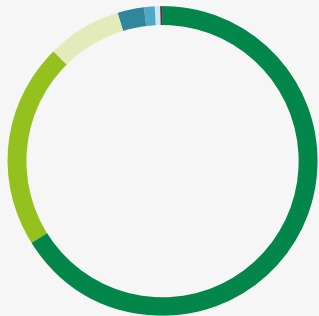

Henkilöstön määrä yhtiöittäin, koko konserni 31.12.2016

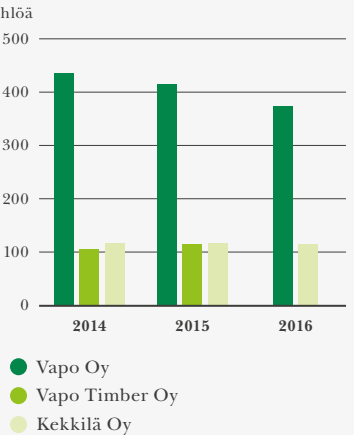
● Vapo Oy* 49,1 %
● Kekkila Group 35,6 %
● Neova Ab 9,6 %
● AS Tootsi Turvas 4,3 %
● Vapo Clean Waters Oy 1,4 %
* (ml. Salon Energiantuotanto Oy)

Henkilöstön määrä maittain, koko konserni 31.12.2016

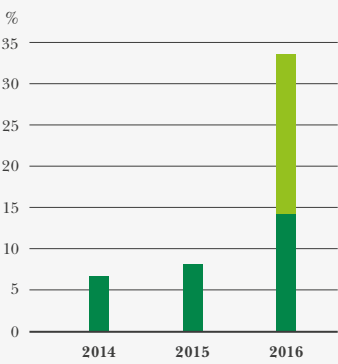

● Suomi 66,2 %
● Ruotsi 21,4 %
● Viro 7,7 %
● Norja 3 %
● Venäjä 1,1 %
● Espanja 0,5 %
● Tanska 0,1 %

Vapo-konsernin Suomen yhtiöiden henkilöstömäärän kehitys 2014–2016

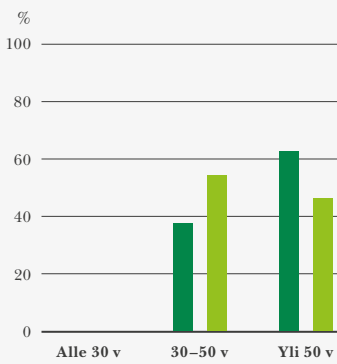

Vaihtuvuus, koko konserni 31.12.2016

● Lähtövaihtuvuus*
● Vapo Timber Oy:n osuus 2016**
*Mukana kaikki työsuhteen päättymisen syyt.
**Vapo Timber Oy:n Lieksan ja Nurmeksien sahan henkilöstö on siirtynyt liikkeenluovutuksella Binderholz Nordic Oy:lle 15.2.2016.

Hallintoelinten koostumus

● Vapon hallituksen kokoonpano*
● Konsernin johdon kokoonpano**
*Yhteensä 8 jäsentä: 5 miestä (62,5 %) ja 3 naista (37,5 %).
**Yhteensä 13 jäsentä: 11 miestä (85 %) ja 2 naista (15 %).

Vuoden 2016 kestänyt naisjohtajuuden Avatar-koulutusohjelmaan osallistui kymmenen esimiesroolissa toimivaa tai siitä kiinnostunutta naista eri puolilta Suomea ja eri liiketoiminta-alueilta.

Esimiestyössä, urakoitsijapalaverissa ja koulutuksissa painotetaan aina, että jokainen tapaturma on turha ja vältettävissä oikealla varautumisella. Tapahtuneet tapaturmat käsitellään aina johtoryhmässä, kirjataan sekä päivitetään ohjeet ja toimintapolitiikat, jotta vastaava tapaturma ei pääsisi toistumaan.

Toimintamalliuudistuksen yhteydessä lähiajan tavoitteeksi Vapossa asetettiin tapaturmataajuuden puolittaminen. Työturvallisuutta pyritään parantamaan kannustamalla henkilöstöä kiinnittämään huomiota työturvallisuuteen, suojavarus-

teiden käyttöön ja työturvallisuushavaintojen tekemiseen. Työturvallisuusasiat ovat johtoryhmien kaikkien kokousten asialistalla. Työtapaturmien määrää seurataan reaaliaikaisesti intranetin etusivulla.

Tehtyjen toimenpiteiden ansiosta työtapaturmien määrä on vähentynyt, ja työturvallisuushavaintojen määrä on kaksinkertaistunut edellisvuodesta. Raportointikaudella vapolaiset tekivät keskimäärin 5,5 työturvallisuushavaintoa. Seuraavan vuoden tavoitteeksi on asetettu 7 havaintoa. Myönteinen kehitys ei poista sitä ikävää tosiasiaa, että kehitys-

tä himmentää syksyllä 2016 kompostointiasemalla sattunut kuolemaan johtanut työtapaturma.

Työturvallisuuden tason nostoon ja kehittämiseen haluttiin panostaa entistä enemmän. Vapon työturvallisuuspäällikön toimenkuva muutettiin kokopäiväiseksi ja tehtävään nimitettiin keväällä 2017 **Esa Marttila**.

Sairauspoissaolojen seurannassa oma ilmoitus riittää

Vapossa työterveyshuolto on järjestetty valtakunnallisesti Terveystalo Oy:n kanssa. Työkykyriskien hallintaan on otettu käyttöön uusia, helppokäyttöisiä, digitaalisia toimintatapoja. Näitä ovat muun muassa chat-palvelu työterveyslääkärin kanssa, uudet sähköiset lomakkeet ja kohdennettu ajanvarausportaali, joka helpottaa ja nopeuttaa työterveysasioiden hoitamista yhtiön sisällä ja Terveystalon kanssa.

Jotta työntekijän omasta tai hänen pienen lapsensa sairaudesta johtuvat sairauspoissaolot eivät aiheuttaisi ylimääräistä vaivaa, yhtiössä otettiin vuoden aikana käyttöön omaan ilmoitukseen perustuva sairauspoissaolokäytäntö. Oma poissaoloa vaativan sairauden kohdalla työntekijä voi ilmoittaa esimiehelleen enintään kolmen päivän poissaolotarpeen soittamalla sairauspäivän aamulla esimiehelleen ja ilmoittamalla poissaolotarpeen syyn. Lapsen kohdalla ilmoitusvelvollisuus koskee neljää päivää. Vasta pidemmistä poissaolotarpeista tarvitaan lääkärintodistus.

CASE

VAPO STUDIOSSA PUHUTTIIN SUORAA ASIAA

Koko Vapon henkilöstö kokoontui syyskuussa Vapo Studio-tapahtumaan Jyväskylään. "Suorassa lähetyksessä" tentattiin toimitusjohtaja ja kuultiin kentän äänet.

Vapon koko henkilöstö oli koolla ensi kertaa sitten vuoden 2008, kun ensimmäinen Vapo Studio järjestettiin syyskuun lopulla Jyväskylässä. Jotta viesti ei jäisi yksisuuntaiseksi, tapahtumapaikka Paviljongin auditoriossa oli koko päivän

ajan digitaalinen viestiseinä, jonne osallistujat saattoivat heittää kysymyksiä johdon vastattavaksi.

Henkilöstöltä kysyttiin ennen ohjelman lukkoon lyömistä toiveita päivälle. Kaksi toivetta nousi ylitse muiden: ei

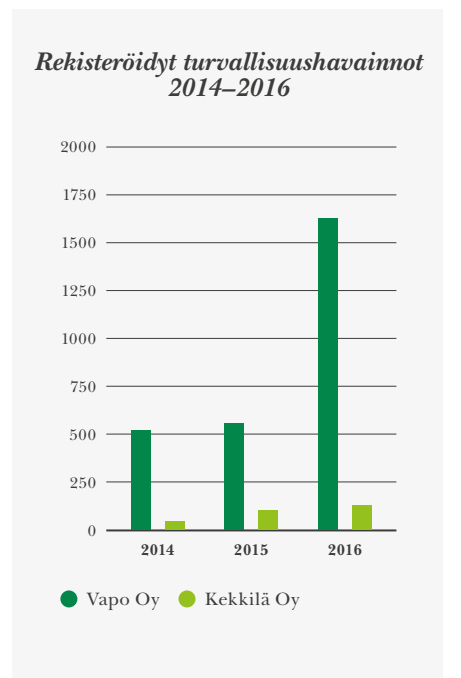
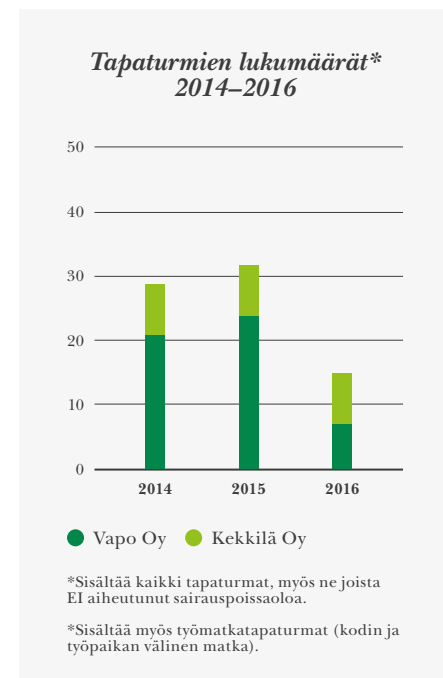
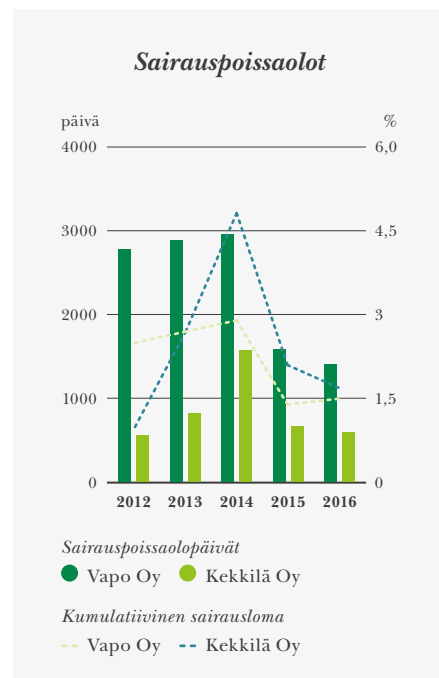
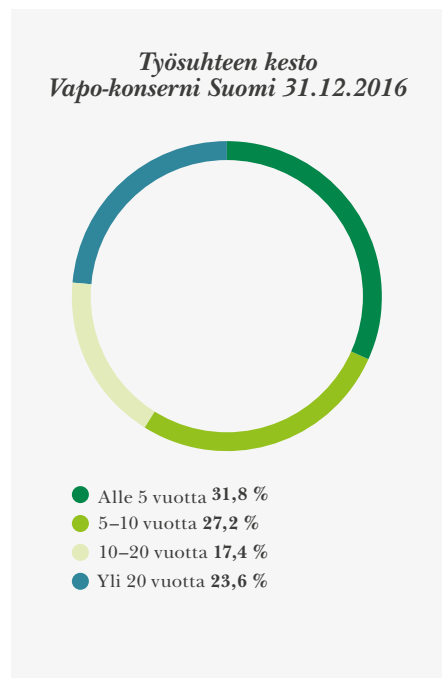
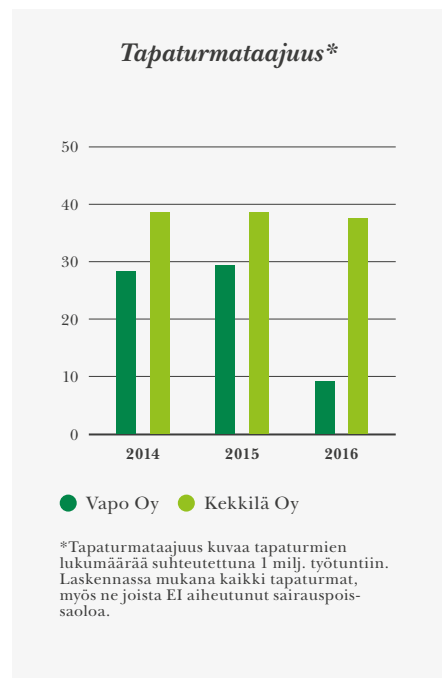
kalvosulkeisia eikä pönöttäviä esityksiä puhujanpöntöstä.

Koko päivänä ei näytetty siksi kalvon kalvoa, vaan ohjelma oli leivottu televisiolähetysten muotoon. Studioon kuului uutisia, ajankohtaiskatsauksia, tiukkoja haastatteluja ja leppoisampia rupatteluhetkiä juontaja **Jarkko Tammisen** vetämänä.

Toimitusjohtajan haastattelussa käytiin läpi yhtiön menneen viiden vuoden kuulumiset ja tulevaisuuden hankkeet. Lavalle pääsivät myös liiketoimintajohtajat, tuotekehittelijät ja parikymmentä vapolaista kentältä puhumaan muun muassa asiakkaista, innovaatioista ja vastuullisuudesta.

Verkostoitumisosuutta varten Paviljongin lämpiöön oli sisustettu Vapo-lounge, jossa esiteltiin yhtiön tuoreimpia hankkeita. Loungesta sai tietoa muun muassa Clean Watersista, uudesta pelletin verkkokaupasta ja tietokoneanimaation avulla Valiolle Jyväskylään rakennettavasta lämpölaitoksesta. Ennen kaikkea Vapo-loungessa pääsi tutustumaan kollegoihin.

Vapon palveluksessa on runsaat 360 henkilöä, joista noin 300 pääsi osallistumaan yhteiseen koulutuspäivään. Poikkeavalla formaatilla toteutettu Vapo Studio 2016 sai paikan päällä hyvän vastaanoton. Asiaa ja kevyempää ohjelmaa oli sopivassa suhteessa, ja päivän kruunasi imitaattori Jarkko Tammisen hulvaton show, jossa osansa saivat niin Vapon johto ja asiantuntijat kuin Suomen eturivin muusikot.

OSAAMISEN KEHITTÄMINEN JA KOULUTUS

Vapo satsaa henkilöstönsä osaamisen kehittämiseen. Vuoden 2016 tärkein askel oli Matkalla maailman parhaaksi -valmennusohjelman aloittaminen.

Keväällä 2016 Vapo päätti panostaa henkilöstön osaamisen kehittämiseen Matkalla maailman parhaaksi -valmennusohjelman (MMP) avulla. Ohjelma tukee Vapon strategian ja arvojen toteutumista sekä vuoden 2016 toimintamalliuudistuksessa uusiin rooleihin siirtyneiden työntekijöiden osaamista tehtävissään.

Valmennusohjelma käynnistyi täydessä laajuudessaan syyskuun 2016 alussa. Pääpainotus ensimmäisen vuoden valmennuksissa on osaamisen perustason ja ammattitason varmistaminen läpi organisaation. Pääosa valmennuksista on suunniteltu ja toteutettu sisäisesti valmennusmoduulien omistajien toimesta. Valmennuksissa on suosittu tehokkaita videoneuvotteluvalmennuksia sekä

Pääpainotus ensimmäisen vuoden valmennuksissa on osaamisen perustason ja ammattitason varmistaminen läpi organisaation.

mahdollisuutta käydä valmennuksia läpi omaehtoisesti tallenteiden avulla. Valmennustarjonta on näkyvillä intran koulutuskalenterissa, jonka kautta jokai-

nen pääsee ilmoittautumaan valmennuskursseille.

Huhtikuuhun 2017 mennessä MMP-valmennuksia on järjestetty 70 kappaletta, yhteensä 530 tuntia. Osallistujia on ollut yhteensä 1 318. Maaliskuun 2017 loppuun mennessä 68 prosenttia vapolaisista oli osallistunut ainakin yhteen koulutukseen.

Seuraavan tilikauden tavoitteena on tarjota edelleen perustason ja ammattitason valmennusta nykyliiketoiminnoista ja prosesseista sekä lisätä valmennuskurssitarjontaa uusien tuotteiden, palveluiden ja liiketoimintojen osalta. Lisäksi tullaan tunnistamaan tarkemmin, mitä kyvykkyksiä tulevaisuuden Vapossa tarvitaan ja suuntaamaan valmennus- ja koulutustarjontaa niiden mukaan. Matka maailman parhaaksi on alkanut.

Mikä ihmeen MMP?

Matkalla maailman parhaaksi -valmennusohjelman tavoitteet suunniteltiin yhdessä valmennusmoduulien omistajien kanssa. Tavoitteet ovat:

Kokonaisketjun ymmärrys:

Jokaisen työntekijän tulee ymmärtää Vapon kokonaisarvoketju ja oma paikkansa siinä. Lisäksi tavoitteena on tiedon ja hyvien käytäntöjen jakaminen yli organisaatorajojen sekä parempi sisäinen tehtävien kierto.

Halutuin työpaikka:

Jokainen työntekijä haluaa oppia uutta. Vapossa opitaan kaksi kertaa nopeammin kuin toimialalla yleensä.

Vastuunoton kulttuuri:

Jokainen työntekijä ottaa henkilökohtaisesti vastuun omasta osaamisestaan. Tavoitteena on lisätä yleisesti vastuun- ja riskinottoa Vapossa.

70 KPL

Huhtikuuhun 2017 mennessä järjestettyjä valmennuksia on kertynyt yhteensä 530 tunnin edestä.

CASE

VARMUUTTA JA TURVALLISUUTTA TALVIAJOON

Ajokoulutuksen järjestäminen juontaa juurensa työturvallisuushavaintoon, jonka mukaan ajon aikana liukkaalla kelillä oli tapahtunut tapaturma.

Monet vapolaiset ajavat paljon, joten työnantaja halusi tarjota mahdollisuuden kartuttaa ajotaitoa talven kynnyksellä. ”Liukkaajanajokoulutus järjestetään kaikissa Vapon yksiköissä kuluvan talven aikana”, kertoo Lounaan ja Lännen alueen varatyösuojelupäällikkö **Jussi Kankainen**.

Hänen mukaansa palaute koulutuksesta on ollut positiivista. ”Ihmiset olivat erittäin tyytyväisiä päästessään harjoittelemaan. Monet myös sanoivat, että oli hyvä palauttaa mieliin kuinka pienelläkin tilannenopeuden laskulla voi olla suuri merkitys, kun tulee yllättävä tilanne jäisellä tiellä”, Kankainen summaa.

Päivän ohjelmassa oli perinteisiä liukkaankelin harjoituksia. Tilaisuuden aluksi havainnollistettiin törmäysnopeutta, jos esimerkiksi jalankulkija tulee eteen. ”Vertasimme nuken avulla 50 ja 60 km/h ajonopeuksia. Nopeuden nosto oli aika pieni, mutta törmäys ja jäännösnopeus olivat huomattavan kovia jarrutuksesta huolimatta”, koulutusta antamassa ollut

Liukkaankelin harjoittelun tavoitteena on ymmärtää fysiikan lait ja mikä vaikutus nopeuden kasvamisella on.

Parkanon Autokoulun omistaja ja liikenneopettaja **Janne Heikkilä** kertoo. Sen jälkeen harjoittelussa keskityttiin esteen, esimerkiksi kuvitteellisen hirven, väistön. Radalla pääsi myös pujottelemaan kolmioita. Radan lopussa oli bonuksena liikenneympyrä, jossa sai harjoitella kaasunkäyttöä ja ohjausta.

”Harjoittelu tuotti tulosta. Aluksi esteet kierrettiin aika kaukaa, mutta harjoittelun myötä ne uskallettiin ohittaa

lähempää, kuten pitikin. Radan pystyy ajamaan läpi suuremmalla nopeudella, kun väistöliikkeet ovat pienet. Osa ajoi maltillisella nopeudella, mutta monella vauhti kiihtyi harjoittelun myötä. Kaiken kaikkiaan päivä meni hienosti ja radalla oli tiukkaa vääntöä”, Heikkilä aprikoi.

Liikenneopettaja **Teemu Lahti** komppaa Janne Heikkilää siinä, että vapolaiset uskalsivat hienosti kokeilla rajojaan. Päivän tavoitteena oli myös se, että kaikki osaisivat tehdä hätäjarrutuksen, jossa painetaan kytkin pohjaan ja jarrua poljetaan niin lujaa, kuin jalasta vain lähtee.

”Liukkaankelin harjoittelun tavoitteena on ymmärtää fysiikan lait ja mikä vaikutus nopeuden kasvamisella on. Esimerkiksi nevatiet ovat usein peili-jäässä. Kun nopeutta on liikaa, auto yksinkertaisesti lähtee käsistä. Ja toki tarkoituksena on, että ihmiset osaavat reagoida yllättävissä tilanteissa. Ihmiset menevät usein paniikkiin eivätkä osaa tehdä mitään”, Lahti sanoo.

Vapon olennaiset vastuullisuuden teemat

Näkökohdat	Olennot GRI-näkökohdat	Raportointirajaus
TOIMITAMME LUOTETTAVASTI		
Taloudellinen kannattavuus		
Taloudellinen kannattavuus	• Taloudelliset tulokset	
Toimitus- ja huoltovarmuus		
Turpeen käyttö Suomessa, toimitetut polttoaineet Turpeen tuotantotavoitteet ja varastojen määrät Lämmön- ja sähköntuotanto alueittain	• Energian saatavuus ja luotettavuus	
Uudet innovaatiot ja uusi liiketoiminta		
Uudet liiketoiminta-avaukset	• GRI-ohjeistossa ei ole näkökohtaa vastaavaa indikaattoria	
Polttoaineen kotimaisuus		
Turpeen kansantaloudellinen vaikutus Vapon osuus kotimaisista polttoaineista Vaikutukset kauppataaseeseen	• Taloudelliset vaikutukset • Väilliset taloudelliset vaikutukset	Vapo-konserni
KUNNIOITAMME YMPÄRISTÖÄMME		
Ympäristövaikutukset lähiympäristöön		
Paikalliset vaikutukset suoluontoon, luonnon monimuotoisuus Soiden jälkikäyttö ja ennallistaminen Turvetuotannon määrä ja sijainnit Riskit ihmisten terveydelle ja ympäristölle, melu, pöly	• Luonnon monimuotoisuus • Päästöt ilmaan • Ympäristöasioihin liittyvien epäkohtien valitusmekanismit • Määräystenmukaisuus	
Ilmastovaikutukset		
Päästöt ilmaan	• Päästöt ilmaan • Kuljetukset	Turvekuljetukset
Energielehokkuus		
Energielehokkuus	• Energia	
Vesi		
Päästötarkkailujen tulokset Uuden tekniikan hyödyntäminen, BAT Vesienkäsitteilymenetelmien toimivuus ja valvonta Vedenkulutus	• Päästöt vesistöihin ja jätteet • Vedenotto	
Materiaalielehokkuus		
Materiaalielehokkuus	• Päästöt vesistöihin ja jätteet	
Ympäristötietoisuuden lisääminen		
Sidosryhmien ympäristötietoisuuden lisääminen	• Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutukset	
Jätteet		
Jätteet	• Jätteiden kokonaismäärä	
VAIKUTAMME PAIKALLISESTI		
Toimitusketjun vastuullisuus		
Vastuullisuus toimitusketjussa	• Toimittajien ympäristöarvioinnit	
Paikalliset vaikutukset		
Toiminnan alueelliset taloudelliset vaikutukset Paikalliset hankinnat ja haja-asutusalueiden ja pienyritysten työllistäminen Verojalanjälki	• Taloudelliset vaikutukset • Väilliset taloudelliset vaikutukset	Vapo-konserni
Lupien ja määräystenmukaisuus		
Eettiset toimintaperiaatteet Ympäristölupien ja määräystenmukaisuus	• Liiketoiminnan eettisyys • Määräystenmukaisuus	
Työllistäminen		
Paikalliset hankinnat ja haja-asutusalueiden ja pienyritysten työllistäminen	• Taloudelliset vaikutukset • Väilliset taloudelliset vaikutukset	
ARVOSTAMME OSAAMISTA		
Osaamisen kehittäminen ja koulutus		
Osaamisen kehittäminen ja koulutus	• Koulutus	
Työhyvinvointi, työterveys- ja turvallisuus		
Työhyvinvointi, työterveys- ja turvallisuus	• Työterveys- ja turvallisuus	
Tasa-arvo ja monimuotoisuus		
Monimuotoisuus ja tasavertaiset mahdollisuudet	• Vapon tavoitteena on kehittää järjestelmiään ja sen myötä raportoida tulevien vuosien aikana henkilöstöryhmistään GRI:n LA12-indikaattorin mukaisesti.	

GRI-SISÄLTÖVERTAILU

G4-sisältö	Sivunumero	Kommentteja
YLEINEN SISÄLTÖ		
STRATEGIA JA ANALYYSI		
G4-1	Toimitusjohtajan katsaus	2
G4-2	Keskeiset vaikutukset, riskit ja mahdollisuudet	6 Raportoitu osittain
ORGANISAATION KUVAUS		
G4-3	Raportoivan organisaation nimi	4
G4-4	Tärkeimmät tavaramerkit/brändit sekä tuotteet ja palvelut	4
G4-5	Organisaation pääkonttorin sijainti	4
G4-6	Toimintamaat	5
G4-7	Organisaation omistusrakenne ja yhtiömuoto	4
G4-8	Markkina-alueet	4–5
G4-9	Organisaation toiminnan laajuus	40, 4–5, 16–17, Vapon vuosi, tilinpäätös
G4-10	Henkilöstön sekä alihankkijoiden määrä	40–44 Raportoitu osittain.
G4-11	Työehtosopimusten kattavuus	48,2 %, kaikki muut paitsi ylemmät toimihenkilöt ja ylin johto kuuluvat kollektiivisten työehtosopimusten piiriin.
G4-12	Toimitusketjun kuvaus	32–33
G4-13	Merkittävät muutokset konsernin rakenteessa	4 Vapo Timber myytiin Binderholz-konsernille.
G4-14	Varovaisuuden periaatteen soveltaminen	Vapon vuosi: riskienhallinta, 40
G4-15	Sitoutuminen ulkopuolisiin yritys vastuun aloitteisiin	11
G4-16	Jäsenyydet järjestöissä ja edunvalvontaorganisaatioissa	11
TUNNISTETUT OLENNAISET NÄKÖKOHDAT JA LASKENTARAJA		
G4-17	Konsernin laskentaraja	Raportin luvut koskevat Vapo-konsernin Suomen-yhtiöitä.
G4-18	Raportin sisällönmäärittely	8–9 Talousluvuissa koko konsernin luvut.
G4-19	Olennot näkökohdat	8–9
G4-20	Olennot näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation sisällä	46 Vapo-konsernin Suomen yhtiöt. Talousluvut koskevat koko konsernia.
G4-21	Olennot näkökohtia koskevat laskentarajat organisaation ulkopuolella	46 Raportoitu osittain.
G4-22	Muutokset aiemmin raportoiduissa tiedoissa	Ei muutoksia.

G4-sisältö	Sivunumero	Kommentteja
SIDOSRYHMÄVUOROVAIKUTUS		
G4-24	Luettelo organisaation sidosryhmistä	12
G4-25	Sidosryhmien määrittely ja valintaperusteet	11Raportoitu osittain.
G4-26	Sidosryhmätoiminnan periaatteet	12
G4-27	Sidosryhmien esille nostamat tärkeimmät asiat ja huolenaiheet	12
RAPORTIN KUVAUS		
G4-28	Raportointijakso	1.1 – 31.12.2016. Taloudelliset luvut ovat tilikaudelta 1.5.2016 – 30.4.2017
G4-29	Edellisen raportin päiväys	20.7.2016
G4-30	Raportin julkaisutiheys	Vuosittain
G4-31	Yhteystiedot	Sisältö-sivu
G4-32	GRI-sisältövertailu	47 – 49
G4-33	Ulkoinen varmennus	Raporttia ei ole varmennettu ulkoisesti.
HALLINTO		
G4-34	Hallintorakenne	8
G4-48	Yritysvastuuraportin hyväksyminen	8
LIIKETOIMINNAN EETTISYYS		
G4-56	Arvot ja liiketoimintaperiaatteet	14
ERITYINEN SISÄLTÖ		
G4-DMA		14
VASTUULLISUUDEN JOHTAMINEN		
G4-DMA	Ympäristövastuun johtaminen	24–25
G4-DMA	Henkilöstöjohtaminen	40–44
G4-DMA	Toimitusketjun vastuullisuus	32–33
G4-DMA	Toimitus- ja huoltovarmuus	16–18Raportoitu osittain.
TALOUDELLINEN VASTUU		
Taloudelliset tulokset		
G4-EC1	Suoran taloudellisen lisäarvon tuottaminen ja jakautuminen	36–37, Vapon vuosi: tilinpäätös
Välilliset taloudelliset vaikutukset		
G4-EC8	Merkittävät epäsuorat taloudelliset vaikutukset ja niiden laajuus	35Raportoitu osittain.
G4-EC9	Paikallisten hankintojen osuus	35Raportoitu osittain.
YMPÄRISTÖ		
Materiaalit		
G4-EN2	Kierrätettyjen materiaalien osuus	25, 29Raportoitu osittain.
Energia		
G4-EN3	Vapon oma energiankulutus	30Raportoitu osittain.
G4-EN6	Energiankulutuksen vähentäminen	29–30Raportoitu osittain.
G4-EU2	Energiantuotanto energialähteittäin	16–19
Vesi		

G4-sisältö	Sivunumero	Kommentteja
EN 8	Kokonaisvedenotto vesilähteittäin	35Raportoitu osittain.
Luonnon monimuotoisuus		
G4-EN11	Toimipaikat, jotka sijaitsevat luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeillä alueilla	26Raportoitu osittain.
G4-EN12	Toiminnan vaikutus luonnon monimuotoisuuteen	26–28Raportoitu osittain.
G4-EN13	Suojellut ja kunnostetut elinympäristöt	26Raportoitu osittain.
Päästöt ilmaan		
G4-EN15	Suorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 1)	30
G4-EN17	Muut epäsuorat kasvihuonekaasupäästöt (scope 3)	30
G4-EN21	Typen oksidien (NO _x), rikkioksidien (SO ₂) päästöt sekä muut merkittävät päästöt ilmaan	30
Päästöt vesistöihin ja jätteet		
G4-EN22	Päästöt vesistöihin	26–28
G4-EN23	Jätteiden kokonaismäärä	29–30Raportoitu osittain.
G4-EN24	Merkittävien vuotojen määrä ja suuruus	Ei merkittäviä vuotoja.
Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutukset		
G4-EN27	Tuotteiden ja palveluiden ympäristövaikutusten vähentämistoi- menpiteet	25
Määräystenmukaisuus		
G4-EN29	Ympäristölainsäädännön noudattaminen	28, 30Ei sakkoja tai rangaistuksia.
Kuljetukset		
G4-EN32	Osuus toimittajista, jotka on arvioitu ympäristökriteerien mukaisesti	32–33Raportoitu osittain.
G4-EN34	Ympäristöasioihin liittyvät epäkohdat ja valitukset	25Raportoitu osittain.
HENKILÖSTÖ JA TYÖOLOSUHTEET		
Työllistäminen		
G4-LA1	Henkilöstön vaihtuvuus	41Raportoitu osittain.
G4-EU18	Urakoitsijoiden terveys- ja turvallisuuskoulutukset	32–33Raportoitu osittain.
Työterveys- ja turvallisuus		
G4-LA6	Tapaturmatyypit, tapaturmataajuus ja poissaolot	42–43Raportoitu osittain.
Koulutus		
G4-LA10	Osaamisen kehittäminen ja elinikäiseen oppimiseen liittyvät ohjelmat	12, 40–45Raportoitu osittain.
G4-LA11	Suoritusarviointien ja kehityskeskustelujen piirissä olevan henkilöstön osuus	12, 40–45Koko henkilökunnan kanssa käydään kehityskeskustelut. Suoritusarvioitien piirissä ei ole koko henkilökunta. Raportoitu osittain.
YHTEISKUNTA		
Paikallisyhteisöt		
G4-SO2	Toiminnot, joilla on negatiivisia vaikutuksia paikallisyhteisöihin	26–28
Poliittinen vaikuttaminen		
G4-SO6	Poliittisten tukien kokonaisarvo	Vapo ei tue poliittisia puolueita.
TUOTEVASTUU		
Tuote- ja palvelutiedot		
G4-PR5	Asiakastyytyväisyystutkimusten tulokset	12Raportoitu osittain.

Vapo Oy

PL 22, 40101 Jyväskylä
Yrjönkatu 42, 40100 Jyväskylä

020 790 4000
www.vapo.com

Twitter: @VapoEnergia
LinkedIn: Vapo Oy